

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
Кафедра педагогіки, психології та менеджменту

«ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ»

Рішенням засідання кафедри педагогіки,
психології та менеджменту

протокол № 6 від 08.05 2026 р.

завідувач кафедри

Юлія ГЕРАСИМЕНКО

(підпис)

«ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-
ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи»

Здобувачка вищої освіти
групи ПВШ-24-11-ЗМ

(підпис)

БЕЛІМЕНКО Оксана Олександрівна

Науковий керівник:

директорка Білоцерківського інституту неперервної професійної
освіти, докторка педагогічних наук, професорка, член-кореспондент
Національної академії педагогічних наук України

(підпис)

СИДОРЕНКО Вікторія Вікторівна

Біла Церква 2026

Протокол аналізу звіту подібності

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання щодо роботи:

Автор: БЕЛІМЕНКО Оксана Олександрівна, група ПВШ-24-11-ЗМ

Назва: ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Керівник: Сидоренко Вікторія Вікторівна

Підрозділ: Bila Tserkva institute of continuous professional education

Коефіцієнт подібності 1: 13.65%

Мікропробіли: 0

Заміна букв: 2

Інтервали: 0

Після аналізу Звіту подібності констатую наступне:

☒ Запозичення, виявлені в роботі є законними і не є плагіатом. Рівень подібності не перевищує допустимої межі. Таким чином робота незалежна і приймається.

☐ Запозичення не є плагіатом, але перевищено граничне значення рівня подібностей. Таким чином робота повертається на доопрацювання.

☐ Виявлено запозичення і плагіат або навмисні текстові спотворення (маніпуляції), як передбачувані спроби укриття плагіату, які роблять роботу невідповідною вимогам законодавства (Ст. 26. ЗУ Про фахову передвищу освіту, пункт 3.1, Ст. 42. ЗУ Про освіту) та вимог НАЗЯВО (Критерій 5), а також кодексу етики і процедур. Таким чином робота не приймається.

Висновок:

Відсоток оригінальності за системою Strike Plagiarism 13,65% відповідає встановленим вимогам. Високий рівень оригінальності. Допускається до захисту/рецензування.

Дата 06.05.2026 р.

Відповідальний за антиплагіатну технічну експертизу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України:

Підпис _____

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Кафедра педагогіки, психології та менеджменту

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри: Юлія ГЕРАСИМЕКО

«19» жовтня 2026 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачці освіти

Беліменко Оксані Олександрівні

Тема роботи: Теоретичні і методичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану

Науковий керівник: директорка Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, докторка педагогічних наук, професорка, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України Сидоренко Вікторія Вікторівна

Строк подання здобувачем освіти роботи: «01 » травня 2026 р.

Вихідні дані до роботи: закони, постанови, нормативно-правові акти щодо національно-патріотичного виховання, наукові праці, публікації у періодичних виданнях, інтернет джерела, навчальні посібники.

Перелік питань, які потрібно розробити: Кваліфікаційна робота магістра складається з основної і додаткової частини. Основна частина містить вступ, сутність (3 розділи – теоретичний, методичний та експериментальний), загальні висновки, список використаних джерел, додатки. 1 Розділ – Теоретичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану складається з трьох підрозділів: 1.1. Сутність і зміст національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти; 1.2. Нормативно-правове забезпечення та стратегічні пріоритети державної політики у сфері виховання студентської молоді; 1.3. Психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. 2 Розділ – Структурно-функціональна модель розвитку національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО в умовах воєнного стану складається з трьох підрозділів: 2.1. Теоретичне обґрунтування структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти; 2.2. Цифровізація виховного процесу в ЗВО: потенціал соціальних мереж, месенджерів та гейміфікації у протидії інформаційним загрозам; 2.3. Волонтерська діяльність як засіб формування патріотичних якостей особистості. 3 Розділ – Експериментальна перевірка ефективності структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО складається з трьох підрозділів: 3.1. Діагностика рівнів сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів вищої освіти; 3.2. Упровадження структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітнє середовище ЗВО; 3.3. Аналіз та інтерпретація результатів експериментального дослідження.

Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Сидоренко В.В. професорка	17.12.26	17.12.26
2	Сидоренко В.В. професорка	27.03.26	27.03.26
3	Сидоренко В.В. професорка	23.04.36	23.04.36

Дата видачі завдання: «17 » грудня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

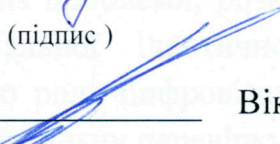
N з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Узгодження теми, складання змісту	грудень	виконано
2	Вивчення літературних джерел	грудень	виконано
3	Збирання матеріалу в університеті	грудень	виконано
4	Підготовка матеріалів	січень	виконано
5	Виконання розділу 1	лютий	виконано0
6	Виконання розділу 2	березень	виконано
7	Виконання розділу 3	квітень	виконано
8	Висновки	квітень	виконано
9	Оформлення роботи, відгук та рецензія	квітень	виконано
10	Подання роботи на кафедру	травень	виконано

Здобувачка освіти

(підпис)

Оксана БЕЛІМЕНКО

Керівник роботи

(підпис)

Вікторія СИДОРЕНКО

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
Кафедра педагогіки, психології та менеджменту

В І Д Г У К

**наукового керівника на кваліфікаційну роботу
здобувачки вищої освіти другого (магістерського) рівня
БЕЛІМЕНКО Оксани Олександрівни**

**за темою: «Теоретичні і методичні засади національно-патріотичного
виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану»**

Актуальність теми дослідження зумовлена сучасними суспільно-політичними викликами, пов'язаними з повномасштабною збройною агресією проти України, що актуалізує проблему формування національної ідентичності, громадянської стійкості та патріотичної свідомості здобувачів вищої освіти як стратегічного ресурсу держави. У цих умовах національно-патріотичне виховання набуває статусу не лише педагогічної, а й безпекової складової розвитку суспільства.

Об'єкт дослідження – процес національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти. **Предмет дослідження** – теоретичні засади, зміст, методи, форми та засоби національно-патріотичного виховання здобувачів освіти в умовах воєнного стану.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану, що передбачає інтеграцію традиційних та цифрових виховних технологій.

Поставлена мета логічно конкретизується у системі взаємопов'язаних завдань, які послідовно реалізовані у роботі: здійснено теоретико-методологічний аналіз проблеми, розкрито психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності, обґрунтовано структуру моделі виховання, визначено роль цифровізації та волонтерської діяльності, а також проведено експериментальну перевірку її ефективності.

Наукова гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що ефективність національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану підвищиться за умови інтеграції традиційних виховних практик із цифровими інструментами (зокрема чат-ботами), впровадження персоналізованих і гейміфікованих механізмів взаємодії, а також активного залучення здобувачів до волонтерської та громадянської діяльності.

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні засади національно-патріотичного виховання, здійснено глибокий аналіз нормативно-правової бази державної політики у сфері виховання молоді, а також визначено психолого-педагогічні умови формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів вищої освіти.

Особливої наукової цінності набуває розроблена авторкою структурно-функціональна модель національно-патріотичного виховання, яка забезпечує системну інтеграцію когнітивного, ціннісного та діяльнісного компонентів виховного процесу. Практичним результатом є створення та впровадження чат-бота «На Варті» як інноваційного цифрового інструменту виховної взаємодії.

Структура кваліфікаційної роботи є логічно обґрунтованою та відповідає вимогам до магістерських досліджень. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **першому розділі** розкрито теоретичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану, проаналізовано сутність понятійного апарату, нормативно-правову базу та психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості.

У **другому розділі** обґрунтовано структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО, розкрито можливості цифровізації виховного процесу, використання соціальних мереж, гейміфікації та волонтерської діяльності як інструментів формування патріотичних цінностей.

У **третьому розділі** представлено результати експериментальної перевірки ефективності розробленої моделі, здійснено діагностику рівнів сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти та проаналізовано результати впровадження чат-бота «На Варті» в освітній процес.

Здобувач продемонструвала високий рівень самостійності, уміння працювати з науковими джерелами, нормативно-правовими актами, а також здатність до наукового аналізу та синтезу.

Відсоток оригінальності роботи, перевірений системою StrikePlagiarism, відповідає встановленим вимогам (відповідно до протоколу аналізу подібності коефіцієнт подібності становить **13,65%**).

Вважаємо, що кваліфікаційна робота Беліменко Оксани Олександрівни є **завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на високому теоретичному та практичному рівнях, має наукову новизну, теоретичну і практичну значущість** та заслуговує на оцінку «відмінно» (93б, за шкалою ЄКТС – А).

Вважаємо, що кваліфікаційна робота може бути рекомендована до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

07 травня 2026 р.

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор,

член-кореспондент НАПН України _____ **Вікторія СИДОРЕНКО**

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота: 115 с., 24 рис., 1 табл., 6 додатків, 87 джерел

Об'єкт дослідження – процес національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти.

Мета роботи: обґрунтувати та експериментально перевірити структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану, що передбачає інтеграцію традиційних форм виховної діяльності з інноваційними цифровими інструментами.

Методи дослідження: **теоретичні**: аналіз наукової літератури та нормативно-правової бази (з'ясування стану проблеми та вивчення стратегічних пріоритетів державної політики), порівняльно-історичний аналіз (зіставлення традиційних та інноваційних підходів до виховання), синтез та узагальнення (визначення основних тенденцій національно-патріотичного виховання у сучасній освітній практиці), порівняльний аналіз (зіставлення традиційних та інноваційних підходів до виховної роботи), моделювання (побудова структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО); **емпіричні**: анкетування, педагогічне спостереження, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний); **методи статистичної обробки** даних – для встановлення перевірки результатів експериментальної роботи.

Актуальність теми даної кваліфікаційної роботи зумовлена об'єктивною потребою суспільства у формуванні національно свідомої молоді та стратегічними пріоритетами державної політики.

У роботі здійснено комплексне дослідження проблеми національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. Проаналізовано сучасні наукові підходи та нормативно-правове забезпечення національно-патріотичного виховання, розкрито психолого-педагогічні

особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше: теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти, специфікою якої є адаптація до умов воєнного стану; визначено та експериментально перевірено комплекс педагогічних умов ефективного функціонування моделі через впровадження авторського цифрового інструменту – патріотичного чат-боту «На Варті».

Практичне значення роботи полягає у впровадженні розробленої моделі та цифрового інструментарію в освітнє середовище університету, що сприяє підвищенню рівня громадянської резильєнтності та національної самоідентифікації здобувачів освіти.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, структурно-функціональна модель, здобувачі вищої освіти, воєнний стан, цифровізація, волонтерська діяльність, чат-бот «На Варті», громадянська стійкість.

ABSTRACT

Qualification work: 115 pages, 24 figures, 1 table, 6 appendices, 87 sources.

The object of the study is the process of national-patriotic education in higher education institutions.

The purpose of the work is to substantiate and experimentally verify a structural-functional model of national-patriotic education for higher education seekers under martial law, which involves the integration of traditional forms of educational activities with innovative digital tools.

Research methods: theoretical: analysis of scientific literature and the regulatory framework (to clarify the state of the problem and study strategic priorities of state policy); comparative-historical analysis (to compare traditional and innovative approaches to education); synthesis and generalization (to identify the main trends of national-patriotic education in modern educational practice); modeling (to construct a structural-functional model of national-patriotic education in the educational environment of higher education institutions); empirical: questioning, pedagogical observation, pedagogical experiment (diagnostic and formative stages); statistical: methods of statistical data processing to verify the results of the experimental work.

Relevance of the topic of this qualification work is determined by the objective social need for the formation of nationally conscious youth and the strategic priorities of state policy.

The work provides a comprehensive study of the problem of national-patriotic education of higher education seekers under martial law. Modern scientific approaches and regulatory support for national-patriotic education are analyzed; psycho-pedagogical features of the formation of national identity and civic resilience of students are revealed.

The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that, for the first time: a structural-functional model of national-patriotic education for higher education seekers, specifically adapted to the conditions of martial law, has been theoretically substantiated and experimentally verified; a set of pedagogical conditions for the effective functioning of the model has been identified and tested through the implementation of an original digital tool – the patriotic chatbot "Na Varti" (On Guard).

The practical significance of the work lies in the implementation of the developed model and digital tools into the university's educational environment, which contributes to increasing the level of civic resilience and national self-identification of education seekers.

Keywords: national-patriotic education, structural-functional model, higher education seekers, martial law, digitalization, volunteer activities, "Na Varti" chatbot, civic resilience.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	14
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	22
1.1. Сутність і зміст національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти	22
1.2. Нормативно-правове забезпечення та стратегічні пріоритети державної політики у сфері виховання студентської молоді.....	27
1.3. Психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану.....	35
Висновки до першого розділу.....	42
РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	46
2.1. Теоретичне обґрунтування структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти.....	46
2.2. Цифровізація виховного процесу в ЗВО: потенціал соціальних мереж, месенджерів та гейміфікації у протидії інформаційним загрозам.....	53

2.3. Волонтерська діяльність як засіб формування патріотичних якостей особистості.....	57
Висновки до другого розділу	61
РОЗДІЛ 3 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО.....	63
3.1. Діагностика рівнів сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів вищої освіти	63
3.2. Упровадження структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітнє середовище ЗВО.....	77
3.3. Аналіз та інтерпретація результатів експериментального дослідження.....	87
Висновки до третього розділу.....	92
ВИСНОВКИ.....	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	98
ДОДАТКИ.....	107

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах українського державотворення, зокрема в період збройної агресії проти України, тимчасової окупації частини територій України, особливої актуальності набуває питання національно-патріотичного виховання молоді. Формування патріотичних почуттів, активної громадянської позиції, усвідомлення здобувачем освіти власного громадянського обов'язку на основі національних і загальнолюдських цінностей є важливим завданням системи освіти.

Сучасні виклики та ризики сьогодення вимагають створення виховного середовища, яке б відповідало потребам молоді, сприяло формуванню їхньої активної громадянської позиції, моральної стійкості та національної свідомості. Особливо важливим є виховний процес у закладах вищої освіти, де здобувачі перебувають на етапі формування світоглядних орієнтирів, що визначають їх подальшу життєву траєкторію.

Події, які пов'язані з вторгненням російської федерації в Україну, продемонстрували важливість патріотичного виховання і формування у підростаючого покоління національної гідності та любові до Батьківщини. Патріотами не народжуються, а ними стають у процесі становлення особистості. Військовий стан став каталізатором переосмислення цінностей вищої освіти. Сьогодні національно-патріотичне виховання трансформується з теоретичного напрямку у стратегічний пріоритет національної безпеки та сталого розвитку суспільства. Повномасштабне вторгнення проти України, що триває і нині, актуалізувало потребу у формуванні національної ідентичності, оборонної свідомості, громадської стійкості та готовності здобувачів вищої освіти до захисту суверенітету держави. Збройна агресія спричинила не тільки важкі втрати та руйнування, але й стала потужним каталізатором суспільних змін, що змусило переглянути підхід до виховання молоді, акцентуючи увагу,

насамперед, на формуванні стійкої громадянської позиції та національної свідомості.

Заклад вищої освіти є унікальним освітнім середовищем, де відбувається фінальний етап соціалізації особистості перед виходом на ринок праці. Сучасний фахівець має бути не лише професіоналом, а й свідомим громадянином із чіткими ціннісними орієнтирами. Однак, традиційні методи виховання часто виявляються малоефективними у цифровому суспільстві, що вимагає розробки нових моделей національно-патріотичного виховання, які б базувалися на принципах суб'єкт-суб'єктивної взаємодії та діджиталізації. В даних умовах постає гостра потреба у розробці та впровадженні оновлених теоретичних і методичних засад, які б відповідали запитам часу.

Актуальність дослідження зумовлена об'єктивною потребою суспільства у формуванні національно свідомої молоді та стратегічними пріоритетами державної політики. Теоретичні засади національно-патріотичного виховання регламентується низкою нормативно-правових актів, а саме: Указом Президента України «Про стратегію національно-патріотичного виховання», Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді» та «Національної доктрини розвитку освіти», а також у міжнародних законодавчих актах, зокрема, відповідних рекомендаціях ООН та Ради Європи. В умовах воєнного стану особливого значення набуває необхідність пошуку нових методичних підходів до виховання, що відповідають вимогам цифровізації та інформаційної безпеки.

Питання національно-патріотичного виховання молоді є об'єктом прискіпливої уваги вітчизняних дослідників протягом багатьох десятиліть. Теоретико-методологічний фундамент виховання патріотизму та національної самосвідомості закладено у працях таких класиків педагогіки, як І. Бех, О. Вишневський, С. Русова, М. Стельмахович, В. Сухомлинський. Сучасний етап розвитку цієї проблематики, особливо в контексті вищої освіти представлений

у роботах багатьох науковців. П. Кононенко, В. Кремень, Ю. Руденко розглядають у своїх працях концептуальні засади національного виховання, основну увагу приділяють вивченню цінностей та ідеології патріотизму. Особливості формування громадянської позиції студентів досліджували О. Безпалько, Н. Дерев'янка, В. Каюков та Т. Тхоржевська. Питаннями підготовки молоді до захисту держави та формуванню відповідних психологічних якостей займалися В. Гнатюк, К. Корсак, В. Раєвський. Особливої актуальності набули дослідження останніх років в умовах воєнного стану та збройної агресії. Важливими напрацюваннями цього періоду стали праці І. Ковганича, О. Коркішко, В. Кузьменка, С. Литвиненко В., Бондаренко, І. Горячок, Н. Макогончук, Н. Худякова, Я. Шумко. Однак, хотілося б зазначити попри значну кількість праць теоретичні та методичні засади національно-патріотичного виховання саме здобувачів вищої освіти в умовах воєнного та післявоєнного стану потребують подальшого опрацювання та осмислення, оскільки більшість існуючих методик була розроблена для мирного часу.

Актуальним на сьогодні є пошук ефективних способів інтеграції виховного процесу з інформаційно-освітнім середовищем, підвищення педагогічної культури викладачів і створення моделей виховної взаємодії, орієнтованих на партнерство та довіру. Патріотичне виховання в умовах сьогодення має бути інтегрованим як у навчальні дисципліни так і у позааудиторну діяльність. Це дозволяє перейти від стандартизованого підходу до формування індивідуальної траєкторії виховання.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану, що передбачає інтеграцію традиційних форм виховної діяльності з інноваційними цифровими інструментами.

Для досягнення мети визначено такі завдання роботи:

1. Здійснити теоретичний аналіз сучасних підходів та нормативно-правового забезпечення національно-патріотичного виховання здобувачів

вищої освіти в умовах воєнного стану.

2. Розкрити психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів освіти у інформаційному просторі.

3. Теоретично обґрунтувати та розробити структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі закладу вищої освіти, визначивши її структурні компоненти, критерії та рівні сформованості.

4. Проаналізувати потенціал цифровізації й волонтерської діяльності як засобів реалізації структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в умовах війни.

5. Експериментально перевірити ефективність впровадження структурно-функціональної моделі шляхом створення та інтеграції в освітнє середовище закладу вищої освіти патріотичного чат-бота «На Варті».

Об'єкт дослідження – процес національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – теоретичні засади, зміст, методи форми та засоби національно-патріотичного виховання здобувачів освіти в умовах воєнного стану.

Гіпотеза дослідження. Гіпотеза ґрунтується на припущенні, що впровадження структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану буде позитивно впливати на рівень сформованості національної самосвідомості та громадянської відповідальності студентської молоді, якщо:

- використання чат-бота як інтерактивного інструменту забезпечить залучення здобувачів освіти до волонтерської діяльності та реалізації патріотичних ініціатив у режимі реального часу;
- у процесі формування національної ідентичності буде впроваджено механізми персоналізації та гейміфікації, що забезпечить підвищення мотивації та ефективності розвитку відповідних компетентностей.

Методи дослідження:

Теоретичні: аналіз наукової літератури та нормативно-правової бази (з'ясування стану проблеми та вивчення стратегічних пріоритетів державної політики); порівняльно-історичний аналіз (зіставлення традиційних та інноваційних підходів до виховання); синтез та узагальнення (визначення основних тенденцій національно-патріотичного виховання у сучасній освітній практиці); порівняльний аналіз (зіставлення традиційних та інноваційних підходів до виховної роботи); моделювання (побудова структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО).

Емпіричні: анкетування; педагогічне спостереження; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний).

Методи статистичної обробки даних – для встановлення перевірки результатів експериментальної роботи.

Експериментальна база дослідження – гуманітарно-педагогічний факультет Національного університету біоресурсів і природокористування України. Для забезпечення об'єктивності результатів до діагностичного етапу було залучено здобувачів вищої освіти різних спеціальностей, що функціонують у межах факультету. Емпіричні дані було отримано шляхом анкетування. Дослідження тривало протягом грудня 2025 та січня 2026 навчального року.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше: теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти, специфікою якої є адаптація до умов воєнного стану; визначено та експериментально перевірено комплекс педагогічних умов ефективного функціонування моделі через впровадження авторського цифрового інструменту – патріотичного чат-боту «На Варті».

Практичне значення дослідження полягає у розробці та впровадженні авторського патріотичного чат-бота «На Варті», що виступає інтерактивним

інструментом швидкої взаємодії зі здобувачами освіти та забезпечує ефективне формування національно-патріотичних цінностей та громадянської стійкості в умовах воєнного стану. Запропонований формат чат-боту дозволяє залучати здобувачів освіти до волонтерських, інформаційних та державотворчих проєктів через звичне для них цифрове середовище (Telegram, Viber), що підвищує рівень залученості здобувачів освіти, які перебувають на дистанційному навчанні. Матеріали дослідження можуть бути використані при оновленні робочих програм дисциплін соціально-гуманітарного циклу. Практичні поради можуть бути використані кураторами з виховної роботи щодо використання мобільних технологій для формування громадянської ідентичності молоді. Структурно-функціональна модель може бути використана заступниками деканів з виховної роботи, кураторами академічних груп та органами студентського самоврядування для системної організації національно-патріотичного виховання.

Апробація роботи. Основні результати були представлені на Міжнародних та Всеукраїнських заходах: XI-й Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти» (11 грудня 2025 року у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти); XVII-й Міжнародній спеціалізованій виставці «Сучасні заклади освіти – 2026» (27 березня 2026 року у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти); Міжнародній онлайн виставці «Освіта та кар'єра – День студента 2025», участь у дискусійному клубі «Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин: політика, стандарти і процедури дотримання» (14 листопада 2025 року у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти); IV-й Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентного фахівця» (15 травня 2025 року у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти).

За матеріалами дослідження опубліковано тези [1, с. 70–72; 2, с. 92–95; 3, с. 28–32].

Результати кваліфікаційної роботи впроваджено в практичну діяльність Національного університету біоресурсів і природокористування України, що підтверджується відповідним актом впровадження (додаток А).

У першому розділі «Теоретичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану» розкрито зміст сучасної парадигми виховання в контексті національної безпеки. Проаналізовано законодавчу базу та стратегічні пріоритети держави щодо молодіжної політики. Визначено психолого-педагогічні чинники, що впливають на стійкість та ідентичність здобувачів освіти в складних умовах воєнного стану.

У другому розділі «Структурно-функціональна модель розвитку національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО в умовах воєнного стану» теоретично обґрунтовано концепцію модернізації виховного процесу. Описано методику діагностики рівнів патріотичної свідомості здобувачів освіти, Досліджено інноваційні підходи та цифрові інструменти (соціальні мережі та гейміфікація), що дозволяють ефективно протидіяти інформаційним загрозам. Окремий акцент зроблено на волонтерській діяльності, як інструменті формуванні патріотизму, активної громадянської позиції та соціальної відповідальності майбутніх фахівців.

Третій розділ «Експериментальна перевірка ефективності структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі ЗВО» присвячений практичній реалізації дослідження на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП). Описано етапи впровадження запропонованої моделі та проведено аналіз результатів. Створення авторського чат-бота «На Варті» спрямованого на автоматизацію просвітницької роботи та надання оперативної інформації здобувачам освіти. На основі отриманих результатів, доведено, що

використання чат-бота та запропонованої моделі сприятиме суттєвому зростанню національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (87 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 115 сторінок, у тому числі: 1 таблиця, 24 рисунки і 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

1.1. Сутність і зміст національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти

Воєнний стан в Україні суттєво трансформував систему цінностей, освітньо-виховні орієнтири та суспільні пріоритети. У цих умовах національно-патріотичне виховання набуває нового стратегічного значення як інструмент консолідації українського суспільства, збереження національної ідентичності та формування громадянської стійкості сучасного покоління. Саме тому національно-патріотичне виховання є базовим аспектом у формуванні особистості і основоположним принципом подальшого розвитку системи освіти України [17].

Національно-патріотичне виховання ґрунтується на багатовікових традиціях, моральних цінностях та виховній мудрості українського народу.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що категорія «національно-патріотичне виховання» є цілісною, багатоаспектною та динамічною системою формування особистості, що ґрунтується на усвідомленні своєї приналежності до українського народу та готовності до захисту своєї батьківщини .

Науковці у галузі педагогіки розглядають національно-патріотичне виховання як багатовимірний процес, що охоплює історичні, культурні, освітні та філософські аспекти. Зокрема, Іван Бех акцентує увагу на особистісно орієнтованому підході, який передбачає формування внутрішніх переконань і моральних цінностей особистості, як патріота. Учений підкреслює, що

справжній патріотизм не може бути нав'язаний зовні, а має формуватися через усвідомлення особистістю власної причетності до долі держави, прийняття національних цінностей та їх особистісне переживання [5, с. 3-6]. В поглядах В. Сухомлинського простежуємо зосередження уваги на національних цінностях, серед яких виховання любові до рідної землі, народу, держави, мови та культури через емоційно-ціннісний досвід. Він наголошував, що лише через усвідомлення цих фундаментальних основ, можна сформувати громадянина, здатного до активної соціальної та державотворчої діяльності. В. Будаєв зазначає, що національно-патріотичне виховання спрямоване насамперед на розвиток духовних, моральних і культурно-історичних цінностей, які визначають унікальність становлення та розвитку українського суспільства та держави, формування національної самосвідомості та світогляду. На думку дослідника, патріотичне виховання сприяє становленню свідомого патріота, який глибоко відданий своїй Батьківщині [11, с. 77-83].

С. Русова в своїх працях обґрунтовувала концепцію національно-патріотичного виховання, наголошуючи на його значущості для розбудови незалежної держави. На її думку, нація, яка пройшла відповідне виховання буде значно стійкішою та конкурентноспроможнішою порівняно з іншими. Основними засобами виховання вважала вивчення рідної мови, ознайомлення з історією та релігією українського народу та розвитком національного мистецтва [66].

К. Журба у своїх працях розглядає, що формування патріотичної свідомості сприяє розвитку національної ідентичності, як усвідомлене переживання власної належності до українського народу, прийнятті його моральних цінностей [5].

Питання національно-патріотичного виховання набуло загальноукраїнського значення, що підтверджують державні документи. Зміст національно-патріотичного виховання визначається нормативно-правовими актами держави, зокрема такими, як Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Концепція національно-патріотичного виховання в

системі освіти та Стратегія національно-патріотичного виховання. У цих документах визначено мету та ключові завдання національно-патріотичного виховання в системі освіти та підкреслюється необхідність формування у молоді національної свідомості, активної громадянської позиції та поваги до демократичних цінностей.

У відповідності з Концепцією національного виховання студентської молоді: «головною метою національного виховання студентської молоді є формування свідомого громадянина – патріота української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів» [34].

Достойним внеском у розвиток національно-патріотичного виховання на основі національно-патріотичних цінностей став Указ Президента України «Про стратегію національно-патріотичного виховання». Цим документом визначено мету національно-патріотичного виховання, яке полягає у формуванні «національно-культурної громадянської ідентичності, національно-патріотичного світогляду, збереження та розвитку суспільно-державницьких та духовно-моральних цінностей Українського народу» [72].

В умовах воєнного стану національно-патріотичне виховання трансформується з теоретичної категорії в реальний механізм забезпечення національної безпеки та стійкості.

Зміст національно-патріотичного виховання здобувачів освіти, узагальнюючи наукові підходи І. Беха, О. Вишневського, К. Чорної нами інтегровано у декілька взаємопов'язаних аспектів [4, 14, 80]:

- аксіологічний аспект, який полягає у засвоєнні системи національних цінностей, ідеалів свободи, соборності та державної незалежності;
- гносеологічний (когнітивний) аспект – полягає у глибокому знанні історичної та культурної спадщини, традицій, нормативно-правової бази та розуміння викликів і ризиків державотворчих процесів;

- праксеологічний (діяльнісний аспект) базується на готовності до реальних дій на користь громади та держави, що в умовах закладу вищої освіти найяскравіше виявляється через волонтерський рух та виконання військового обов'язку.

У сучасних умовах зміст національно-патріотичного виховання значно розширюється і включає питання інформаційної безпеки, медіаграмотності, протидії пропаганді та формування критичного мислення. Це зумовлює необхідність підготовки здобувачів освіти до життя в умовах гібридних загроз та інформаційних впливів.

Сутність патріотичного виховання полягає у цілеспрямованому та системному впливі на особистість з метою формування національної ідентичності, патріотичних переконань, ціннісних орієнтацій і поведінкових моделей, що базуються на любові до Батьківщини, повазі до її історії, культури та традицій. У цьому контексті важливим є усвідомлення здобувачами вищої освіти своєї належності до українського народу, відповідальності за майбутнє держава та готовності діяти в її інтересах. Формування патріотизму в українському суспільстві залишається першочерговим як для держави, так і для системи освіти в цілому. Патріотизм сьогодні – це не мода, а виклик сучасності, біль душі кожного свідомого українця. За твердженням Василя Сухомлинського, «патріотизм – серцевина людини, основа її активної позиції» [45]. Сьогодні поняття патріотизму набуває особливого сенсу, тобто воно має сприйматися «не лише розумом, а й серцем». Отже, можна стверджувати, що патріотизм є інтегральною характеристикою особистості, яка формується в процесі виховання, освіти та суспільного розвитку.

Національно-патріотичне виховання є фундаментальною складовою освітнього процесу у закладах вищої освіти, набуваючи особливого значення в системі підготовки майбутніх фахівців в умовах воєнного стану. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді – це комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у

молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави [13, с. 4]. Особливу роль у реалізації національно-патріотичного виховання відіграють заклади вищої освіти, які виступають не лише освітніми, а й виховними середовищами. Вони створюють умови для інтеграції навчальної, наукової та позааудиторної діяльності здобувачів, сприяючи формуванню цілісної особистості громадянина-патріота. Важливими формами роботи є участь у наукових конференціях, студентських об'єднаннях, волонтерських рухах, а також військово-патріотичних програмах.

Зміст національно патріотичного виховання у закладі вищої освіти – це не лише сукупність знань про Україну, а інтегральна якість особистості, яка поєднує патріотичні почуття з високим рівнем фахової компетентності. Здобувач освіти розглядає свою майбутню професійну діяльність як внесок у перемогу та відбудову держави, що є вищим проявом патріотизму в умовах сьогодення. Також варто підкреслити, що в умовах цифровізації зміст національно-патріотичного виховання доповнюється компонентами цифрової гігієни. Це в свою чергу сприяє формуванню здатності здобувачів освіти критично оцінювати мідіаконтент, розпізнавати інформаційно-психологічні операції ворога та використовувати сучасні технології для популяризації українських наративів. Таким чином сутність національно-патріотичного виховання сьогодні це ще й інформаційна готовність до всебічного захисту своєї держави.

1.2. Нормативно-правове забезпечення та стратегічні пріоритети державної політики у сфері виховання студентської молоді

Сучасна державна політика у сфері виховання студентської молоді формується в умовах викликів та ризиків сьогодення: повномасштабна агресія РФ, необхідність євроінтеграції освітнього простору, стрімка цифровізація суспільства та динамічні соціокультурні зміни. Виховання сьогодні розглядається не як додаток до навчання, а як стратегічний інструмент національної безпеки та формування національної ідентичності. Нормативно-правове забезпечення виховання студентської молоді має багаторівневу систему нормативно-правового регулювання. Теоретичні засади національно-патріотичного виховання представлені у законодавчих актах та концептуальних документах, а також у міжнародних законодавчих актах, зокрема, відповідних рекомендаціях ООН та Ради Європи (Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини, рекомендації ЮНЕСКО «Про виховання в дусі миру», «Резолюція з прав людини», «Конвенція про права дитини» та інші) [20].

Нормативна база виховної діяльності у закладах вищої освіти базується на:

- Конституції України, а саме стаття 11 визначає обов'язком держави сприяти консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості та культури [32, с. 5].
- Закон України «Про освіту», визначає основні засади державної політики, серед яких – виховання патріотизму, повага до культурних цінностей українського народу, прав і свобод людини [61].
- Закон України «Про вищу освіту» акцентує увагу на формуванні особистості фахівця, здатного до самовдосконалення та активної громадянської позиції [56].

- Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності 2022» став фундаментальним документом, що внормував визначення понять «національно-патріотичне виховання» та «громадянська освіта» [62].
- Указ Президента України від 18.05.2019 №286/2019 «Про стратегію національно-патріотичного-виховання», яка визначає пріоритети та основні напрямки національно-патріотичного виховання дітей та молоді, яка реалізується шляхом комплексної співпраці органів влади, закладів освіти, громадських об'єднань та інших інститутів [72].
- Постанова Кабінету Міністрів України від 07.06 2024 № 527-р « Про схвалення національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року», що прямо впливає на етичне виховання та культуру толерантності в студентському середовищі [54].
- Наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641», цей нормативний акт є фундаментом сучасної системи виховання у закладі вищої освіти, він формує концепцію оборонної свідомості [42].
- Лист Міністерства Освіти і Науки №1/21639-24 від 19.11.2024 «Про методичні рекомендації щодо організації виховного процесу», який адаптує виховну роботу до умов воєнного стану та змішаного навчання [59].

Розглянемо більш детально нормативну базу та зупинімося на основних законодавчих актах. Конституція України – основний закон України, закладає фундаментальні орієнтири виховання особистості та студентської молоді. Вона проголошує людину, її життя, честь і гідність найвищою соціальною цінністю держави. Це означає, що виховна діяльність у закладах вищої освіти має бути

спрямована на формування поваги до прав людини, демократичних цінностей та громадянської відповідальності. Також Конституція України гарантує кожному право на освіту і закріплює обов'язок за державою забезпечувати розвиток освіти, науки та культури. У контексті виховання студентської молоді це передбачає створення умов для духовного, морального, громадянського та патріотичного становлення особистості. Конституційні норми також орієнтують виховний процес на формування правової культури, толерантності та соціальної активності молоді [32].

Один із основоположних документів – Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» визначає національно-патріотичне виховання як «наскрізний виховний процес, спрямований на утвердження української національної та громадянської ідентичності, формування оборонної свідомості на основі суспільно державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності, готовності до дієвого виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України» [62].

Закон України «Про освіту» визначає виховання як невід'ємну складову освітнього процесу. Закон визначає, що освіта має забезпечувати не лише набуття знань і компетентностей, а й сприяти формуванню ціннісних орієнтирів особистості. Закон орієнтує виховання здобувачів освіти на:

- розвиток громадянської ідентичності;
- утвердження моральних і етичних норм;
- формування відповідального ставлення до суспільства і держави;
- виховання поваги до національної культури і традицій.

Особливу увагу закон приділяє принципам гуманізму, демократизму та недискримінації. Виховна у робота у закладах вищої освіти повинна здійснюватися на засадах партнерства між викладачем і здобувачем освіти, з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів [61].

Закон України «Про вищу освіту» конкретизує завдання виховної роботи саме у сфері студентської молоді. Він визначає, що заклад вищої освіти виконує не лише освітню та наукову функцію, а й виховну. У законі наголошується, що результатом навчання має стати сформована особистість фахівці, здатного:

- до соціальної відповідальності;
- до активної громадської позиції;
- до дотримання етичних і правових норм;
- до саморозвитку та самовиховання;

Закон закріплює право здобувачів освіти брати участь в управлінні закладом освіти, що є важливим інструментом громадянського виховання. Саме через студентське самоврядування формується досвід демократичної участі, відповідальності за прийнятті рішення та розвитку лідерських якостей [56].

Закон України «Про основні засади молодіжної політики» – це стратегічний орієнтир виховної політики, спрямований на створення умов для повноцінного розвитку молодшої людини, як особистості та громадянина. Він визначає молодь, як важливий ресурс розвитку держави та суспільства. У законі визначено, що державна молодіжна політика має забезпечувати:

- формування патріотизму і національної свідомості;
- підтримку ініціативності та соціальної активності молоді;
- сприяння волонтерській та громадській діяльності;
- розвиток духовних і моральних якостей особистості.

Для студентської молоді цей закон створює правові підстави для участі в молодіжних організаціях, реалізації соціальних проєктів і програм, що сприяє вихованню активної життєвої позиції [63].

Закон України «Про національну безпеку України», що стосується виховання молоді, у контексті забезпечення національної безпеки. Закон визначає гуманітарну сферу та освіту як важливі чинники стійкості держави. Виховний процес у закладі освіти має бути спрямований на:

- формування національної ідентичності;

- зміцнення громадянської свідомості;
- готовність до захисту незалежності України;
- протидію деструктивним ідеологіям та інформаційним впливам.

Таким чином, виховання студентської молоді набуває не лише педагогічного, а й суспільно-стратегічного значення [60].

Стратегія національно-патріотичного виховання визначає ціннісні орієнтири виховної роботи з молоддю. У ній акцентується увага на формуванні любові до Батьківщини, поваги до державних символів, історії, мови та культури українського народу. Документ передбачає [64]:

- інтеграцію патріотичного виховання в освітній процес;
- розвиток військово-патріотичного напрямку;
- підтримку молодіжних проєктів та ініціатив;
- співпрацю закладів освіти з громадськими організаціями.

Для студентської молоді стратегія виступає основою формування світогляду, зорієнтованого на благо суспільства та держави.

Національно-патріотичне виховання має мати випереджувальний характер, і ґрунтуватися на духовно-моральних засадах. В умовах війни найбільш актуальними складовими національно-патріотичного виховання є:

- громадянсько-патріотичне;
- духовно-моральне;
- військово-патріотичне;
- екологічне.

Відповідно до Концепції національно-патріотичне виховання реалізується через систему таких виховних завдань [33]:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;

- підвищення престижу військової служби, культивування ставлення до військовослужбовця як до захисника України, героя;
- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, вміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;
- виховання екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, почуття відповідальності за неї як за національне багатство, основи життя на землі;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, відповідального ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури;
- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму;
- розвиток духовності і моральності у суспільстві, утвердження традиційних сімейних цінностей.

На основі аналізу нормативно-правових актів можна виокремити такі стратегічні пріоритети державної політики у сфері виховання здобувачів освіти [62]:

1. Громадянсько-патріотичне виховання – формування національної та оборонної свідомості, готовність до захисту держави та участі у суспільному житті.

2. Морально-духовне виховання – утвердження загальнолюдських цінностей, повага до людської гідності, відповідальності за власні вчинки.

3. Правове виховання – формування правової культури, поваги до закону та демократичних принципів.

4. Соціальна активність молоді – розвиток волонтерства, студентського самоврядування та молодіжних ініціатив.

5. Особистісний розвиток – створення умов для самореалізації, творчого розвитку та професійного становлення здобувача освіти.

На сучасному етапі розвитку суспільства державна політика у сфері виховання студентської молоді виокремлює шість ключових векторів виховання [44]:

1. Утвердження української національної та громадянської ідентичності. Відповідно до цілей програми це пріоритет номер один, який полягає у формуванні оборонної свідомості, соціальної відповідальності, популяризації історії України та розвитку волонтерського руху.

2. Формування психологічної стійкості (резильєнтності) та ментального здоров'я. З огляду на тривалий стрес через війну, в якому перебувають здобувачі освіти, державна політика інтегрує психологічну підтримку у виховний процес. У межах державної політики було створено Всеукраїнську програму підтримки ментального здоров'я «Ти як?», яка спрямована на формування культури піклування про психічний стан та навчання стійкості під час війни. Заклади вищої освіти зобов'язані в рамках політики впроваджувати програми самодопомоги та створювати безпечне середовище.

3. Академічна доброчесність та правова культура. Уперше було закріплено законодавчо межі академічної доброчесності в системі освіти і науки. Новий закон «Про академічну доброчесність» розглядає етичні норми, базові цінності, принципи і правила, яких мають дотримуватися всі суб'єкти

академічної діяльності під час навчання та наукової діяльності. Це фундамент виховання майбутнього фахівця та громадянина своєї держави. Виховання тут спрямоване на дотриманні чесності, довірі та поваги до авторства та гідності суб'єктів академічної діяльності.

4. Цифрова грамотність та медіакультура. В умовах гібридної та інформаційної війни критичне мислення здобувачів освіти стає питанням виживання. Пріоритетом стає розвиток навичок кібербезпеки та розвиток навичок розпізнавання ІПСО (інформаційно-психологічних операцій), фейкової інформації та ворожої пропаганди.

5. Безбар'єрність та інклюзія. Реалізація «Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» передбачає виховання у здобувачів освіти поваги та створення умов для соціалізації ветеранів, які повертаються до навчання. Наданні різних форм допомоги та підтримки, щоб освітній простір був безпечним та комфортним.

6. Екологічна відповідальність. Екологічне виховання має стати одним із головних пріоритетів сьогодення. Воно формує екологічну культуру та усвідомлення відповідальності за природу. Передбачає участь здобувачів освіти у природоохоронних акціях, сортуванні сміття. Розвиток свідомого ставлення до ресурсів планети. Воно спрямоване на формування навичок сталого споживання та розуміння екологічних навичок війни.

Державна політика активно впроваджує індивідуальні освітні траєкторії, що дозволяє інтегрувати неформальну освіту через участь у громадських організаціях, лідерських курсах та інших соціальних проєктах.

Також варто зазначити, що державна політика особливу увагу спрямовує на роботі зі здобувачами за кордоном. Держава реалізує стратегію збереження зв'язку через цифрові платформи та культурні центри, щоб сприяти поверненню здобувачів освіти для відновлення країни.

Отже, нормативно-правове забезпечення виховання студентської молоді в Україні становить цілісну систему документів, які визначають ціннісні орієнтири, завдання та напрями виховної діяльності, а також є динамічною

системою сьогодення, що враховує запити воєнного часу та стандарти Європейського Союзу.

Стратегічні пріоритети в сучасних умовах змістили акцент від теоретичного навчання до практичного формування основних національних цінностей таких, як: національна гідність, національна ідентичність, честь, свобода, патріотизм, мова, культура, національна пам'ять, психологічна стійкість та академічна доброчесність.

Конституція України, закони у сфері освіти та молодіжної політики, а також стратегічні документи формують правову основу для реалізації державної політики у сфері виховання.

У сучасних умовах, виховання студентської молоді набуває стратегічного значення, як чинник збереження національної ідентичності, зміцнення громадянського суспільства та забезпечення сталого розвитку держави.

1.3. Психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану

Ідентичність є однією з найважливіших характеристик людини. Вона визначає, хто ми є, як сприймаємо себе та як визначаємо світ навколо нас. Національна ідентичність – це усвідомлення своєї належності до певної нації. Вона містить спільні історичні, мовні та культурні ознаки, які об'єднують людей у цілому народі. Метою формування національно-культурної ідентичності є становлення громадянина-патріота України, який усвідомлює свою приналежність до українського народу, причетність до долі країни, її ролі у світовому співтоваристві, а також є носієм української культури, мови, береже історичну пам'ять, цінує культуру, традиції, готовий боронити,

розбудовувати Україну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, державу [76].

В умовах збройної агресії російської федерації проти України особливо усвідомлюється необхідність формування національної ідентичності сучасної молоді. Так, у Національній доктрині розвитку освіти визначено, що «національне виховання є одним із головних пріоритетів, органічною складовою освіти. Його основна мета – виховання свідомого громадянина, патріота, з високою культурою міжнаціональних відносин; формування в молоді потреби та вміння жити в громадському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної художньо-естетичної, трудової, екологічної культури» [44].

До проблем формування національної ідентичності зверталися філософи, психологи та педагоги, закордонні та українські вчені. Питання формування національної ідентичності дітей та молоді стали надзвичайно актуальними у наукових працях учених від 2014 року і до сьогодні.

Поняття національної ідентичності регулюється низкою нормативних правових актів: Законами України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про культуру» (2010 р.), «Про освіту» (2017 р.), Указами Президента «Про пріоритетні заходи щодо сприяння зміцненню національної єдності та консолідації українського суспільства, підтримки ініціатив громадськості у цій сфері» (2016 р.), Постановою Верховної Ради «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей і молоді» (2015 р.), «Стратегією національно-патріотичного виховання на 2020–2025 рр. (2019 р.); у закордонних документах – Конвенціями ЮНЕСКО «Про значення культурної спадщини для суспільства» (2005 р.), «Про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження» (2012 р.), де наголошується на необхідності становлення громадянського суспільства, усвідомлення людиною своєї національної приналежності, важливості національних цінностей, пріоритетності проблеми формування в дітей та молоді національної ідентичності. Прийнятий Закон України «Про основні засади державної

політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2022 р.) спрямовує систему освіти на виконання пріоритетних завдань відповідно до змінених запитів суспільства щодо виховання громадян як майбутніх захисників своєї країни зі сформованими національними цінностями. У цьому документі акцентується на військово-патріотичному вихованні учнівської молоді України поряд з національно-патріотичним і громадянською освітою, що разом становлять складові державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Національна ідентичність у сучасній педагогічній науці розглядається як багатовимірне соціокультурне явище, що формується в процесі усвідомлення особистістю своєї належності до нації, прийняття її історичного досвіду, мови, культури, традицій і ціннісних орієнтирів. Вона ґрунтується не лише на знанні фактів національної історії, а й на емоційно-ціннісному ставленні до Батьківщини, відчутті спільності та відповідальності за її майбутнє [74]. Формування національної ідентичності та громадянської свідомості сьогодні набуває особливої актуальності. Громадянська свідомість передбачає сформованість у здобувачів освіти розуміння прав і обов'язків громадянина, готовність до активної участі в суспільному житті, дотримання демократичних принципів, повагу до прав людини та верховенства права. Вона проявляється у здатності критично оцінювати соціальні процеси, приймати відповідальні рішення, діяти відповідно до загальнолюдських і національних цінностей. Національна ідентичність і громадянська свідомість у сучасних умовах виступають не лише результатом виховної роботи, а й важливими чинниками психологічної стійкості особистості. Їх формування в умовах воєнного стану потребує системного, ціннісно зорієнтованого підходу, у якому поєднуються освітні, виховні та психологічні компоненти.

Війна створює загрози не лише фізичній безпеці, а й культурній, мовній та інформаційній цілісності суспільства. Саме тому освітній простір стає одним із ключових чинників збереження національної самосвідомості та протидії дезінформації, маніпулятивним впливам і спробам руйнування ментальної

єдності українського народу. Формування національної ідентичності відбувається через підтримку мовної єдності, збереження зв'язку з українськими традиціями, символами та цінностями, а громадянська свідомість – через утвердження відчуття приналежності до українського суспільства, незалежно від фізичного місця перебування [8].

Важливим також в умовах сьогодення є розвиток критичного мислення та медіаграмотності, що дозволяє здобувачам освіти усвідомлено сприймати інформацію, відрізняти достовірні джерела від маніпулятивних, формувати власну позицію на основі фактів і цінностей демократичного суспільства [77].

Виклики перед якими стоїть наша країна вимагають уваги до виховання сучасної молоді та до формування у здобувачів освіти національної ідентичності, як умови об'єднання українського суспільства в реаліях сьогодення. Формування національної ідентичності має опиратися на:

- національні ідеали;
- національну гідність;
- національну самосвідомість;
- патріотизм;
- історичну пам'ять.

Сучасні дослідження феномену національної ідентичності вказують на те, що вона формується у людини з дитинства під впливом таких чинників як родина, національні традиції, символи, свята. Зауважимо, що національна ідентичність найбільш усвідомлюється нами у процесі соціалізації. Також, вона має зв'язок з територіальною, етнічною, регіональною ідентичністю. Отже, узагальнюючи різні погляди дослідників національної ідентичності, виділимо наступні положення:

- національна ідентичність людини закладається ще в дитинстві і формується протягом життя;
- національна ідентичність є найбільш виразною в протистоянні різного роду небезпеці [75].

Сьогодні формування патріотичних цінностей у формуванні державотворчих процесів за участю молоді є одним із визначних орієнтирів виховання громадськості. Формування патріотичних цінностей та почуттів означає створення високого ідеалу у служінні своєму народу та захисті своєї країни. Слід зазначити, що патріотичне виховання нерозривно пов'язане з підготовкою молоді до захисту Батьківщини. В першу чергу, це систематична і цілеспрямована діяльність з формування у майбутніх громадян високої патріотичної свідомості, почуття вірності своїй державі, готовності до виконання громадянського обов'язку і конституційних обов'язків по захист інтересів Батьківщини. Саме з патріотизмом органічно поєднується національна свідомість громадян, яка ґрунтується на національній ідентифікації:

- вбирає в себе віру в духовні сили своєї нації, її майбутнє;
- волю до праці на користь народу;
- вміння осмислювати моральні та культурні цінності, історію, звичаї, обряди, символіку;
- систему вчинків які мотивуються любов'ю, вірою, волею, осмисленням відповідальності перед своєю нацією [74].

В сучасних умовах національна ідентичність, як сукупність культурних, соціальних, мовних, історичних характеристик, які визначають належність особи до певної нації чи національної спільноти, набуває новітнього інструментарію свого здійснення в освітньому просторі через активне використання соціальних мереж та їх інтеграцію в освітній процес. Соціальні мережі дозволяють отримувати доступ до величезної кількості культурних та національних матеріалів, які можуть включати музику, літературу, мистецтво, новини, традиції тощо. Це сприяє формуванню колективної пам'яті та відновленню національних традицій. Здобувачі освіти можуть активно ділитися культурними практиками та технологіями, що укріплює зв'язок між ними і допомагає підтримувати національну ідентичність. Соціальні мережі стали важливими майданчиками для політичних дискусій та боротьби за національну ідентичність. Об'єктивний погляд на мережевий контент та свободу

висловлювання в соцмережах щодо питань національної ідентичності, історичних фактів, культурних подій, питань мовної політики та державного устрою формують зрілу аналітичну позицію реципієнтів освіти щодо національної ідентичності та її місця в складних загально-соціальних процесах сучасності [52].

В освітньому просторі розширюється можливість об'єктивного погляду на національну неповторність, підсилюючи значущість локальної ідентичності через корпоративність культурного різноманіття світового простору, що запобігає фанатичної абсолютизації нації та сприяє продуктивності інтеграції неповторно-національного в світовий культурний простір. Соціальні мережі сприяють підвищенню національної свідомості через відео, меми, пости, що підкреслюють національні досягнення або святкування історичних подій. Такі платформи дають можливість поширювати національну символіку та історичні факти, що сприяє формуванню відчуття єдності та гордості за свою націю. Соціальні мережі стали не лише майданчиками для комунікації, але й потужними освітніми інструментами. В Україні, зокрема, активно використовуються такі платформи як Facebook, Instagram, YouTube, Telegram, де викладачі, школярі та студенти обмінюються інформацією, беруть участь в освітніх проектах, обговорюють актуальні теми, зокрема ті, що стосуються національної ідентичності до яких можна віднести наступне [65]:

- Інформаційні ресурси через соціальні мережі поширюють освітні проекти, які сприяють популяризації національної історії, культури, мови. Викладачі мають можливість публікувати пости, відео, інфографіку про важливі історичні події, українські традиції та знакові факти культури.
- Цифрові курси сприяють популяризації онлайн-освіти через соцмережі, дозволяючи створювати навчальні контенти щодо української історії, культури, мови. Онлайн-курси на платформах на кшталт «Prometheus», «EdEra» активно використовують соцмережі для популяризації своїх навчальних програм.

- Освітні проєкти, де через соціальні мережі обговорюються важливі теми національної ідентичності, історичної пам'яті та культурних традицій.

Соцмережі як спосіб залучення до культурних і національних ініціатив, долучаючи здобувачів освіти до національних ініціатив, що зміцнює їхнє розуміння ідентичності через культурні та освітні події. Молодь може організовувати та брати участь у різноманітних акціях, що підтримують українську культуру, на кшталт: організація онлайн-конкурсів, фестивалів, які висвітлюють українську музику, мистецтво, літературу. Такі заходи дозволяють підтримувати національну ідентичність в освітньому середовищі.

Соцмережі також використовуються як форма проєктної діяльності, де створюються платформи для реалізації проєктів, пов'язаних з національними цінностями. Це може бути участь у створенні медіа-продуктів, навчальних відео, блогів, що популяризують національні ідеї серед молоді. Соцмережі як дискусійний простір, що формує обґрунтовану позицію національної самосвідомості на підставі діалогічного способу доведення неповторності та самоцінності нації та її значення для соціокультурних процесів сучасності.

Попри вагомий потенціал використання соцмереж в освітньому просторі для формування національної ідентичності у молоді, цей процес супроводжується низкою ризиків, зокрема:

- Поляризація та фрагментація культурної інформації. В різних онлайн спільнотах можуть формуватися контркультури, які відкидають основні національні цінності та створюють розбіжності серед учасників соціальних процесів.
- Маніпуляції та фейкові новини. Соціальні мережі можуть бути використані для маніпулювання національними почуттями через фейкові новини, пропаганду чи інформаційні війни.
- Інтернаціоналізація національних ідентичностей несе небезпеку розчинення української національної ідентичності в глобалізованих ідентичностях або, навпаки, субкультурних новоутвореннях чи новомодних світоглядних трендах.

Об'єктивно побудований освітній процес на взаємо доповненні загальнокультурних та національних цінностей в змозі протистояти вищенаведеним ризикам викривлення процесів формування національної ідентичності та відтворити освіту як культурний простір вищих знань, цінностей та ідеалів нації та людства в цілому, що запобігає поляризації суспільства, та маніпуляції свідомістю. Тому для ефективного використання соціальних мереж в освіті у формуванні національної ідентичності важливо поєднувати відкритість і критичний підхід до мережевої інформації [75].

Висновки до першого розділу

У першому розділі магістерської роботи здійснено комплексний теоретичний аналіз теоретико-методологічних засад національно-патріотичного виховання в Україні в умовах воєнного стану, проаналізовано нормативно-правову базу та стратегічні пріоритети державної політики у сфері виховання студентської молоді, а також визначено психолого-педагогічні особливості формування національної ідентичності та громадянської стійкості здобувачів вищої освіти.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що національно-патріотичне виховання в сучасних умовах набуває нового змісту та значення. Якщо раніше національно-патріотичне виховання розглядалося переважно як складова загального, громадянського та морального виховання, то в умовах повномасштабної збройної агресії, воно перетворюється на стратегічний ресурс забезпечення національної безпеки, консолідації суспільства та формування готовності молоді до активної громадянської участі у захисті держави.

Сучасна модель національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану ґрунтується на поєднанні ідей національної ідентичності, громадянської відповідальності, соціальної згуртованості та психологічної стійкості.

Встановлено, що трансформація змісту національно-патріотичного виховання зумовлена зміною соціально-політичних умов, військовим станом, зростанням ролі молоді як суб'єкта суспільних змін та необхідністю протидії інформаційним загрозам. У цьому контексті національно-патріотичне виховання виступає не лише як процес формування патріотичних почуттів, оборонної свідомості, а й як цілісна система розвитку критичного мислення, правосвідомості, соціальної активності здатності до самоорганізації в кризових умовах.

Аналіз нормативно-правового забезпечення державної політики у сфері виховання студентської молоді показав, наявність розгалуженої системи законодавчих і підзаконних актів, які регламентують цілі, завдання та напрями національно-патріотичного виховання. Варто зазначити, що в умовах воєнного стану ці документи зазнають концептуального переосмислення, оскільки основний акцент переноситься з формально-декларативних положень на практичну реалізацію виховних стратегій у закладах вищої освіти. Держава визначає студентську молодь, як ключову соціальну групу, здатну стати носієм цінностей демократії, свободи, відповідальності та солідарності.

З'ясовано, що стратегічними пріоритетами державної політики у сфері виховання є утвердження української громадянської ідентичності, посилення оборонної свідомості, формування поваги до Збройних сил України, розвитку волонтерської та громадянської активності, а також створення умов для психологічної підтримки молоді. Освітній простір вищої школи розглядається як важливе середовище формування ціннісних орієнтирів, що визначають стратегії поведінки молоді людини в екстремальних умовах.

У процесі дослідження психолого-педагогічних особливостей формування національної ідентичності встановлено, що цей процес має складний, багатовимірний характер і залежить від сукупності індивідуально-психологічних, соціальних та культурних чинників. Національна ідентичність здобувачів вищої освіти формується через усвідомлення приналежності до українського народу, прийняття його історико-культурних цінностей, мови,

символіки та спільної відповідальності за майбутнє держави. В умовах воєнного стану цей процес здійснюється під впливом зовнішніх загроз, що сприяє актуалізації почуття національної єдності та солідарності.

Доведено, що важливим психологічним механізмом формування національної ідентичності є переживання спільної долі та включення молоді в соціально значущу діяльність, таку як: волонтерство, громадські ініціативи, інформаційний спротив, допомога внутрішньо переміщеним особам. Саме через активну діяльність відбувається перехід формування національних цінностей.

Особливу увагу в розділі також звернено на феномен цивільної стійкості, який розглядається як інтегративна особистісна характеристика, що включає емоційну витривалість, здатність до адаптації, готовність до відповідальної поведінки та збереження продуктивної життєдіяльності в умовах тривалого стресу. Цивільна стійкість студентської молоді формується в тісному взаємозв'язку з національною ідентичністю, оскільки усвідомлення власної приналежності до спільноти підвищує рівень психологічної захищеності та знижує ризик деструктивних реакцій на кризові події.

З педагогічного погляду встановлено, що формування національної ідентичності та цивільної стійкості потребує впровадження спеціально організованих освітньо-виховних практик, орієнтованих на діалог, рефлексію, міждисциплінарну інтеграцію та суб'єктну позицію здобувачів освіти. Традиційні авторитарні моделі виховання виявляються малоефективними в умовах сучасних соціальних викликів, натомість актуалізується необхідність використання інтерактивних форм роботи, проєктної діяльності, тренінгових методик та практик психологічної підтримки.

Отже, результати теоретичного аналізу дають підстави зробити висновок, що сучасна парадигма національно-патріотичного виховання в Україні в умовах воєнного стану має системний, міждисциплінарний характер і поєднує в собі правові, соціальні, психологічні та педагогічні компоненти. Вона спрямована на формування не лише патріотичних почуттів, а й на розвиток активної

громадянської позиції, здатності до саморегуляції, критичного мислення та відповідальної соціальної поведінки.

Таким чином, перший розділ дослідження створює теоретико-методологічне підґрунтя для подальшого аналізу практичних аспектів реалізації національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти. Отримані висновки дозволять обґрунтувати розроблення цілісної педагогічної моделі формування патріотичного виховання, національної ідентичності та цивільної стійкості студентської молоді з урахуванням викликів воєнного часу та перспектив повоєнного розвитку українського суспільства.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

2.1. Теоретичне обґрунтування структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти

Під впливом повномасштабної агресії ми спостерігаємо докорінну зміну цілей національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти. Замість звичних традиційні підходів на перший план виходять сучасні, технологічні та інноваційні практики. Головним завданням сьогодні є перехід від формального вивчення історії до формування громадянської ідентичності через активну участь молоді у житті держави. Система національно-патріотичного виховання набуває стратегічного значення, оскільки саме студентська молодь виступає інтелектуально-ціннісною опорою повоєнного відновлення України.

Сьогодні національно-патріотичне виховання перестало бути додатковим елементом освітнього процесу, перетворившись на фундамент національної безпеки. Інноваційність сучасних підходів полягає у переході від традиційних методів до діяльнісно-орієнтованих. Здобувач освіти сьогодні виступає активним суб'єктом національно-патріотичного виховання, що виявляється у його свідомій участі в різних громадських та волонтерських проєктах. Тому патріотизм сьогодні розглядається як власний вибір кожного, який полягає у відповідальності за майбутнє країни. Інтеграція виховних завдань у цифрові платформи, якими молодь користується щоденно є актуальним та інноваційним [40].

У сучасних умовах національно-патріотичне виховання здобувачів вищої освіти вимагає не просто оновлення змісту, а створення цілісної системи,

здатної гнучко реагувати на виклики воєнного часу та цифрової трансформації суспільства. Аналіз практичного досвіду, зокрема Національного університету біоресурсів і природокористування України, свідчить про наявність потужного арсеналу виховних засобів (від волонтерства до імерсивних технологій), проте актуальним залишається питання їхньої системної інтеграції.

Виходячи з цього нами було розроблено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання, яка розглядається як динамічна система, яка поєднує традиційні виховні заходи із сучасними викликами цифрового суспільства та забезпечує перехід від формального засвоєння знань до формування активної громадянської позиції, та оборонної свідомості.

Методологічну основу моделі становлять:

- Особистісно-орієнтований підхід (за І. Бехом) зосереджує увагу на внутрішніх ціннісних орієнтирах здобувачів освіти.
- Системний підхід, дозволяє розглядати виховний процес, як сукупність взаємопов'язаних компонентів.
- Цифрово-орієнтований підхід (за В. Биковим), згідно з яким цифрові інструменти розглядаються як засіб для створення інтерактивного виховного середовища, що максимально відповідає запитам цифрового покоління здобувачів освіти.

Запропонована модель складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків, кожен з яких виконує відповідну функцію (див. рис. 2.1):

1. Цільовий блок. Виступає фундаментом моделі та визначає головний вектор виховного впливу. Його мета – формування національно свідомої особистості, здатної до громадянського спротиву та активної участі в розбудові держави. Завдання блоку синхронізовані з вимогами Стратегії національно-патріотичного виховання та адаптовані до умов воєнної агресії.

2. Змістовно-процесуальний блок. Наповнює модель конкретним навчально-виховним матеріалом. Він охоплює три ключові напрями:

- національно-історичний (знання державотворчих процесів);

- військово-патріотичний (ідентифікація себе як українця та готовність до захисту держави);
- інформаційно-цифровий (медіаграмотність та кібергігієна).

3. Технологічний блок. Описує механізми реалізації моделі. Саме в цьому блоці відбувається інтеграція цифровізації (застосування Telegram-бота «На Варті» для патріотичного інформування, гейміфікованих платформ для квізів) та практичної діяльності (участь у волонтерських ініціативах, допомога Збройним силам України). Цифрові інструменти тут виступають не як самоціль, а як сучасний засіб комунікації з сучасною аудиторією здобувачів.

4. Результативно-критеріальний блок. Призначений для здійснення моніторингу та оцінки ефективності системи.

Структура моделі представлена наступними взаємопов'язаними блоками (див. рис 2.1):

Рис. 2.1 Структурно-функціональна модель національно-патріотичного виховання здобувачів освіти в умовах воєнного стану [джерело: згенеровано автором за допомогою Gemini 3 Flash Image]

Розроблена нами авторська структурно-функціональна модель складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків. При розробці цих блоків ми керувалися положеннями нормативно-правових актів щодо національно-

патріотичного виховання, підходами І. Беха та К. Чорної [4; 80], що стосуються особистісно-орієнтованого виховання. Це дозволило визначити ключові ціннісні орієнтири здобувачів в умовах війни. Методологічною основою розробки моделі стали концептуальні положення В. Бикова щодо цифровізації освітнього простору, що дозволило системно інтегрувати інноваційні цифрові засоби у цілісний процес формування патріотичних якостей майбутніх фахівців [11, с. 1-28].

Отже, при побудові авторської структурно-функціональної моделі нами було поєднано загальнопедагогічні принципи моделювання та концепцію цифрової трансформації освіти, що забезпечило технологічність та дієвість процесу національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану.

Для оцінки ефективності моделі нами визначено такі критерії та рівні, які дозволяють зафіксувати динаміку змін у свідомості здобувачів освіти до і після впровадження моделі:

- Емоційно-ціннісний критерій (ставлення): базується на почутті гордості, самоідентифікації, повазі до всіх військових формувань.
- Діяльнісно-поведінковий критерій (вчинки): полягає у реальних діях, як участь в волонтерських проєктах та заходах.
- Когнітивно-інформаційний критерій (знання): включає в себе знання історії, символіки, вміння розпізнавати фейки.

Спираючись на методичні підходи К. Журби, Т. Потапчук та К. Чорної, щодо діагностики критеріїв та рівнів сформованості національно патріотичного виховання молоді [5; 75; 80] нами було адаптовано показники оцінки здобувачів вищої освіти відповідно до умов воєнного стану та цифровізації.

Оцінка рівнів сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти здійснюється за трьома рівнями:

- Високий (активно-творчий) рівень: характеризується стійкою національною ідентичністю, глибокими знаннями історії та культури України. Здобувач освіти виявляє високу інформаційну стійкість, вміє критично аналізувати контент у соціальних мережах та розпізнавати

фейкову інформацію. Активно залучений до волонтерської діяльності, системно допомагає Збройним силам України та є активним ініціатором патріотичних заходів.

- Середній (ситуативно-позитивний) рівень: здобувач освіти ідентифікує себе як патріот, проте знання з історії та нормативної бази є фрагментарними та недосконалими. Виявляє позитивне ставлення до патріотичних цифрових ресурсів (чат-ботів), але використовує їх переважно для споживання інформації, а не для активної дії. Бере участь у волонтерських акціях одноразово, а не системно (наприклад разові ярмарки чи донати).
- Низький (пасивно-споглядальний) рівень: характеризується слабким інтересом до національних цінностей та історії країни. Здобувач освіти має низький рівень медіаграмотності, легко піддається маніпуляціям в соціальних мережах. Патріотична діяльність та волонтерство ігнорується або сприймаються формальність. Потребує постійного спонукання та заохочення для активної участі у різних патріотичних заходах.

Запропонована система критеріїв та відповідних рівнів сформованості національно-патріотичної свідомості дозволяє здійснювати комплексний моніторинг ефективності впроваджуваної моделі. Виокремлення рівнів від високого до низького дає змогу зафіксувати поточний стан патріотичної сформованості здобувачів освіти, а також коригувати виховний вплив через цифрові інструменти для переведення здобувачів на вищий ступінь розвитку громадянської ідентичності.

Ефективність розробленої структурно-функціональної моделі підтверджується результатами її впровадження в освітнє середовище Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Досвід Національного університету біоресурсів і природокористування України, доводить, що інноваційність національно-патріотичного виховання полягає у його максимальній практичності. Волонтерство, донорство, проведення благодійних ярмарків, аукціонів, творчих робіт студентів та

спортивних марафонів є реальними показниками сформованості національної ідентичності. Це створює міцний фундамент, для виховання нового покоління, здатного не лише професійно працювати, а й захищати та розбудовувати власну державу.

Аналіз звітної документації кафедри педагогіки та виховної роботи університету дозволив виділити кейс-технології, що стали практичним втіленням модулів моделі. Зокрема, статистичні дані річної звітності університету свідчать про високу динаміку волонтерського руху та національно-патріотичних ініціатив. Згідно даних за 2025 рік університет демонструє такі результати [25]:

- Фінансово-ресурсна підтримка Сил оборони: акумулювання коштів у розмірі 1 076030, 00 грн. через організацію благодійних ярмарків, аукціонів та спортивних марафонів.
- Соціально-медичне волонтерство: активна участь у здобувачів освіти у Днях донора (понад 160 постійних учасників), що підтверджує сформованість гуманістичного компонента патріотичної свідомості.
- Військово-прикладна підготовка: залучення понад 750 студентів до спеціалізованих тренінгів із мінної безпеки, організованих спільно з профільними громадськими організаціями, зокрема з ГО «Асоціація саперів України».

Вищезазначені показники вказують на те, що в університетському середовищі національно-патріотичне виховання реалізується як багатовекторний процес, проте функціонування його окремих компонентів ще потребує системного методологічного інструментарію в межах єдиної структурно-функціональної моделі.

Цільовий блок нашої моделі корелюється зі стратегічними пріоритетами програми «Голосіївська ініціатива – 25», саме в частині формування національно-свідомого фахівця, громадянина своєї країни. Змістовно-процесуальний блок, охоплює три ключові вектори і реалізується через наступні практичні кейси:

- Кейс 1. Військово-патріотичний вектор. У межах цього напрямку модель передбачає перехід від теоретичного вивчення основ захисту до набуття життєво необхідних навичок. Здобувачі освіти не лише отримують знання, а й відпрацьовують алгоритми поведінки під час надзвичайних ситуацій. Це підтверджує функціонування моделі як інструменту формування громадянської стійкості.
- Кейс 2. Національно-історичний вектор. Даний вектор передбачає, що модель реалізується через механізм емоційної ідентифікації здобувачів освіти з історичним минулим та сучасними подіями. Використання імерсивних технологій дозволяє трансформувати виховний процес від формальної участі до глибоких переживань, які забезпечують міцний когнітивно-емоційний зв'язок здобувачів з національною історією та посилюють дієвість змістовного блоку моделі.
- Кейс 3. Соціально-діяльнісний вектор. Цей кейс показує роботу моделі через залучення студентського самоврядування. Студентство усвідомлює власну роль у державній системі допомоги, що відповідає високому рівню сформованості свідомості за нашою моделлю.

Центральним елементом моделі є авторський Telegram-бот «На Варті», який виконує функцію інтерактивного хабу для патріотичного інформування та гейміфікованого навчання. Цей цифровий інструмент виступає не просто каналом передачі даних, а динамічним педагогічним середовищем, що забезпечує безперервну суб'єкт-суб'єктну взаємодію між викладачем та здобувачем освіти у звичному для здобувача мобільному форматі.

Таким чином, розроблена нами структурно-функціональна модель не лише теоретично обґрунтовує систему виховання, а й виступає практичним алгоритмом для закладу вищої освіти щодо інтеграції волонтерства та цифровізації в єдиний виховний простір, здатний забезпечити формування стійкої громадянської ідентичності в умовах воєнного стану. Дана модель забезпечує підхід до виховного процесу, дозволяючи коригувати педагогічний

вплив через цифрові та інноваційні інструменти, спрямованих на досягнення конкретних ціннісних результатів.

Отже, запропонована структурно-функціональна модель дозволяє систематизувати процес національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану. Поєднання традиційних методів із функціональними можливостями Telegram- боту «На Варті» трансформує засвоєння національних цінностей із пасивного сприйняття у площину активної громадянської діяльності. Ефективність такого підходу підтверджується позитивною динамікою залучення здобувачів освіти до різних волонтерських та патріотичних ініціатив.

2.2. Цифровізація виховного процесу в ЗВО: потенціал соціальних мереж, месенджерів та гейміфікації у протидії інформаційним загрозам

Важливою складовою представленої нами моделі (див. п.2.1.) є її цифровізація, що реалізується через потенціал месенджерів та соціальних мереж. Цифровізація сучасного освітнього простору є закономірним наслідком розвитку інформаційного суспільства та стрімкого поширення цифрових технологій. У контексті діяльності закладів вищої освіти вона охоплює не лише освітній процес, а й виховну складову, трансформуючи традиційні підходи до формування особистості здобувача освіти. Необхідність упровадження цифрових освітніх технологій в освітній процес зумовлена викликами сучасного світу та розповсюдженням тенденції на розвиток цифрового суспільства та цифрової моделі економіки. Особливої актуальності це набуває в умовах інформаційної війни та зростання кількості деструктивних впливів, спрямованих на молоде покоління. Процес переходу від традиційних моделей

організації вищої освіти в Україні ґрунтується на сучасному законодавстві, яке націлене на інтеграцію української системи освіти у світову [40].

Цифровізація освіти охоплює використання електронних ресурсів, онлайн-платформ, інтерактивних інструментів та різних цифрових технологій для створення сучасного, інноваційного освітнього середовища. Стрімка цифровізація зумовлює інтеграцію соціальних мереж і месенджерів у виховну систему. Виховний процес у цифровому середовищі передбачає використання нових каналів комунікації, серед яких провідне місце займають соціальні мережі та месенджери. Такі платформи, як Facebook, Instagram, Telegram та Viber, стали невід'ємною частиною повсякденного життя здобувачів освіти. Це створює широкі можливості для організації виховної роботи. Використання цих інструментів дозволяє оперативно поширювати інформацію, залучати здобувачів освіти до обговорень, формувати громадянську позицію та забезпечувати інтерактивну взаємодію [49].

Месенджери відіграють важливу роль у побудові горизонтальних комунікацій між учасниками освітнього процесу. Вони забезпечують швидкий обмін повідомленнями, координацію спільної діяльності та підтримку зворотного зв'язку. Завдяки цьому виховна робота набуває більш гнучкого та персоналізованого характеру, що відповідає потребам сучасної молоді. Крім того, месенджери можуть використовуватися для створення тематичних спільнот, у яких обговорюються питання національної ідентичності, громадянської відповідальності та протидії інформаційним загрозам.

Водночас цифрове середовище є не лише ресурсом, а й простором потенційних загроз. У цьому контексті важливою функцією цифрових платформ стає формування інформаційної гігієни, медіаграмотності, як складової виховного процесу та активна участь здобувачів освіти у протидії інформаційним загрозам. Протидія дезінформації в соціальних мережах – це складний процес, що вимагає спільних зусиль користувачів соціальних мереж та держави. Користувачі повинні бути свідомі і розуміти, що інформація, яку вони отримують в соціальних мережах, може бути фейковою, тому вони

повинні вчитися критично мислити та перевіряти джерело інформації. У соціальних мережах дезінформація може поширюватися швидше і ефективніше, ніж в інших медіа, тому сьогодні дуже важливо бути обережним та розпізнавати ознаки дезінформації. Соціальні мережі створили новий простір, у якому користувачі формують думку про те, що відбувається навколо них, про різні події, особистості, процеси, політику тощо. Це простір, у якому відносно легко надавати різноманітну спотворену, сфабриковану, неправдиву інформацію або інформацію, вирвану з контексту, і таким чином впливати на користувачів у бажаному напрямку. Поширення дезінформації вважається гібридною загрозою безпеці, головним чином тому, що воно підриває довіру громадян до демократичних інститутів і процесів і поширює ненависницьку ідеологію [36].

Соціальні мережі (Facebook, Instagram) та месенджери (Telegram, Viber) нині можуть впроваджувати різні стратегії та алгоритми, які можуть виявляти та прибирати дезінформаційний контент або здійснювати маркерування контенту, який містить спростування дезінформування. Створення мережі офіційних каналів та сторінок дозволяє миттєво спростовувати фейки, скаржитися на шкідливий контент та використовувати системи автоматизованого фактчекінгу. На сьогоднішній день месенджери стали критично важливими інструментами для різних комунікацій.

Окремим напрямом цифровізації виховного процесу є гейміфікація, яка передбачає використання ігрових технологій у неігрових контекстах. Застосування елементів змагання, системи балів і досягнень, рейтингових таблиць сприяє підвищенню мотивації здобувачів освіти до участі у виховних заходах. Гейміфікація дозволяє активізувати пізнавальну діяльність та формувати соціально важливі якості, такі як відповідальність, командна робота та критичне мислення. У контексті протидії інформаційним загрозам гейміфікація може використовуватися як ефективний інструмент моделювання реальних ситуацій, пов'язаних із розпізнаванням фейкових новин, інформаційних маніпуляцій та пропаганди. Саме гейміфікація допомагає

навчитися розрізняти інформаційні загрози, виявляти мову ворожнечі, аналізувати джерела та сприяти інформаційній гігієні. Основна мета гейміфікації полягає у переході від пасивного споживання інформації до активного критичного аналізу через залучення ігрових інструментів. На відміну від традиційних методів навчання, гейміфіковані платформи миттєво демонструють наслідки помилкових рішень, що закріплює у здобувача освіти правильний алгоритм поведінки [79].

Найбільш перспективним є поєднання гейміфікації з платформами месенджерів, це дозволяє створювати різні чат-боти, які швидко збирають дані, надають допомогу, протидіють загрозам та стають дієвим інструментом для боротьби на інформаційному, військовому та соціальному фронтах.

Аналізуючи потенціал цифровізації в сучасному світі варто зауважити, що цифрові канали (чат-боти, соцмережі) забезпечують безперервний виховний вплив навіть під час повітряних тривог або дистанційного навчання. Саме через чат-боти здобувачі освіти швидше отримують перевірену інформацію, що знижує рівень тривожності та вразливості до ворожих фейків. Використання ігрових методик (гейміфікації) у патріотичному вихованні підвищує зацікавленість молоді на 40-50% порівняно з традиційними методами [82]. Але слід зауважити, що вони мають не замінювати традиційні форм виховання, а доповнювати їх, створюючи інтегроване освітньо-виховне середовище.

Цифровізація виховного процесу набуває особливого значення на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України, який активно впроваджує інформаційні технології у освітній процес. Реалізуючи стратегію інформаційної безпеки університет займається підготовкою фахівців здатних працювати в умовах сучасних викликів та загроз. Університет виступає своєрідним осередком формування критичного мислення, де соціальні мережі та месенджери перетворюються з джерел потенційних ризиків на інструменти захисту та безпеки [40]. Варто зазначити, що наукові розробки кафедри педагогіки гуманітарно-педагогічного факультету створюють методологічну базу для впровадження новітніх цифрових інструментів у освітній процес.

Здобувачі освіти залучаються до розробок, тестувань різних інтерактивних платформ. Створення та впровадження різних чат-ботів сприяє розвитку навичкам медіаграмотності, надаючи здобувачам освіти алгоритми для перевірки джерел фейкової інформації. Використання методик гейміфікації дозволяє перетворити теоретичні знання з інформаційної гігієни на стійкі навички.

Таким чином, Національний університет біоресурсів і природокористування в Україні демонструє інноваційний підхід до захисту інформаційного простору, поєднуючи традиційні методи з сучасними цифровими інструментами, що дозволяє готувати майбутню еліту до викликів сучасної інформаційної війни.

2.3. Волонтерська діяльність як засіб формування патріотичних якостей особистості

Практична реалізація діяльнісного блоку нашої моделі відбувається через залучення здобувачів освіти до волонтерської діяльності. Виховання молоді має важливе значення в українському суспільстві. Волонтерська діяльність, яка з'явилася ще в 1992 році, стала особливо активною під час Революції Гідності та російсько-української війни. В сучасних умовах Волонтерство виступає як один із інструментів формування патріотичних якостей особистості. Волонтерство розглядається як покликання та прояв патріотизму, яке впливає на формування патріотичних почуттів у молоді. Для привертання молоді до волонтерської діяльності необхідно створити ефективну систему мотивації та підтримки. Активна волонтерська діяльність розвиває у молодого покоління життєві навички, професійний досвід, вміння співпрацювати з людьми та організаціями, знаходити підтримку від партнерів і спонсорів тощо. Волонтерська діяльність молоді, яка ґрунтується на патріотичних почуттях,

виступає важливим фактором у формуванні громадянського суспільства та підтримки національних інтересів [49, с. 281].

Волонтерство, волонтерський рух є не лише ознакою розвиненої держави, цивілізації, але й виявом національної свідомості, індикатором духовних рис особистості. Волонтерство в Україні має своєрідну історію, адже воно є одним із найбільш важливих досягнень Революції гідності. Про особливості українського волонтерства із захопленням говорять у різних країнах світу як про унікальне явище, аналогів якому не існує [38].

До волонтерської діяльності долучається національно свідомо молодь, студенти коледжів, університетів, учні загальноосвітніх шкіл. Її приклад надихає інших, таким чином формуючи у менш активної студентської молоді бажання долучитись до діяльності волонтерів. З часом до багатьох з них приходить усвідомлення місії волонтерства як одного з виявів національної свідомості [48].

Закон України «Про волонтерську діяльність» регулює відносини, пов'язані з веденням волонтерської діяльності в Україні. Стаття 1 Закону «Волонтерська діяльність та основні засади її провадження» визначає, що волонтерська діяльність – добровільна, безкорислива, соціально спрямована неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська діяльність є формою благодійництва. Вона ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, безкорисливості, неприбутковості [57].

Волонтерська діяльність в Україні здійснюється за такими напрямками: надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, що потребують соціальної реабілітації; здійснення догляду за хворими, інвалідами, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги; надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних,

техногенних та інших катастроф, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам злочинів, біженцям; надання допомоги особам, які через свої фізичні вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів; проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання; сприяння проведення заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних із організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів; надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; надання волонтерської допомоги за іншими напрямками, не забороненими законодавством [29].

Волонтерство як активний вид суспільної діяльності є основою побудови та розвитку громадянського суспільства. Сьогодні активно розвивається і онлайн волонтерство (або віртуальне волонтерство), як новий, сучасний, високотехнологічний спосіб приєднатися до добровольчого руху. Великі віртуальні волонтерські рухи існують по всьому світу. Показовим є то факт, що багато хто з них згодом виходять в «реальне життя», реєструючись як некомерційних благодійних організацій [50].

При цьому варто зазначити, що мотиви волонтерів бувають різними і в однієї людини їх може бути одразу декілька. Тому на рішення людини стати волонтером чи залишитися ним може впливати один мотив, який є домінуючим. Після задоволення одного мотиву, потреби, людина може переключитися на інший мотив, який стане домінуючим [83].

Сьогодні волонтерство як засіб формування патріотичних якостей особистості – це потужний інструмент, який трансформує поняття патріотизму в реальні навички та ціннісні орієнтири. Волонтерство в сучасних умовах виступає фундаментом національно-патріотичного виховання. Добродійна діяльність кожного здобувача освіти дозволяє йому відчути власну причетність до долі держави через власні конкретні дії. У процесі надання допомоги

формується активна громадянська позиція, яка є основою сучасного патріотизму. Волонтерство формує суспільні цінності, які стають внутрішніми переконаннями особистості.

Національний університет біоресурсів і природокористування України має потужне середовище для розвитку волонтерського руху. Це зумовлено поєднанням різних напрямів підготовки: гуманітарних, природних та технічних.

Основними напрямками, за якими здійснюється волонтерська діяльність є:

- Допомога Збройним Силам України, організація зборів, ярмарків, майстер-класів, виготовлення маскувальних сіток, технічних розробок.
- Екологічне волонтерство, полягає у турботі про українську землю, відновлення лісів, очищення територій і має своїм підґрунтям любові до рідної землі.
- Соціально-педагогічний патронат, базується на роботі з внутрішньо переміщеними особами, ветеранами, дітьми-сиротами. Це дозволяє майбутнім фахівцям гуманітарно-педагогічного факультету виховувати в собі емпатію та соціальну відповідальність.

Отже, волонтерська діяльність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України є невід'ємним елементом неформальної освіти сучасності. Вона сприяє формуванню активної позиції працювати на благо України. Сьогодні волонтерство поєднане з цифровізацією є найпотужнішим засобом реалізації запропонованої нами моделі. Участь у волонтерських проєктах згуртовує студентську спільноту, створюючи міцний тил усередині університету. Для здобувачів освіти це реальний досвід лідерства, командної роботи та усвідомлення того, що національна ідентичність будується на щоденній клопіткій праці та любові до Батьківщини.

Висновки до другого розділу

У другому розділі дослідження нами здійснено теоретичне обґрунтування та розроблено структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі закладу вищої освіти, що дозволило сформулювати наступні висновки:

Обґрунтовано, що в умовах воєнного стану виховний процес вимагає переходу до іноваційних підходів, які поєднують в собі традиційні цінності з сучасними технологічними рішеннями. Іноваційні технології мають бути адаптованими до сучасних викликів, забезпечуючи безперервність виховного впливу незалежно від формату навчання.

Розроблено структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання, яка є цілісною педагогічною системою. Модель включає: цільовий блок (спрямований на формування національної ідентичності), змістовно-теоретичний блок (інтеграція військово-патріотичного виховання), технологічний блок (використання цифрових інструментів) та результативно-діагностичний блок (критерії оцінки рівнів патріотизму).

Доведено, що цифровізація виховного простору стала потужним елементом формування патріотичної свідомості. Використання іноваційних технологій, соціальних мереж, месенджерів та гейміфікації у виховному процесі у закладах вищої освіти дозволяє вибудовувати модель партнерської взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Це сприяє формуванню єдиного інформаційного простору. Такий підхід гарантує постійну комунікацію студентської спільноти в умовах викликів воєнного часу.

Аналіз потенціалу Telegram-каналів та чат-ботів підтвердив їхню ефективність у протидії ворожим інформаційним загрозам, забезпеченні інформаційної гігієни здобувачів освіти.

Визначено роль волонтерської діяльності як основного засобу практичної реалізації моделі. Встановлено, що волонтерська діяльність трансформує

теоретичні знання у практичні дії, сприяючи формуванню у здобувачів освіти відповідальності, стійкості та громадянської позиції. Участь у волонтерських проєктах допомагає зрозуміти, що навіть маленька дія конкретної людини є важливим реальним внеском у спільну велику перемогу. Волонтерська діяльність допомагає об'єднувати студентську спільноту, зміцнюючи стосунки всередині вузу та з громадою. Спільна діяльність та допомога створює довіру та перетворює молодь на згуртовану силу здатну діяти разом, заради доброї справи. Поєднання іноваційних цифрових технологій та волонтерської практики виступає потужним чинником синергії виховного впливу на особистість майбутнього фахівця.

Підсумовано, що розроблена структурно-функціональна модель забезпечує єдність іноваційних технологій, цифрових інструментів та волонтерської діяльності. Запропонована модель є гнучкою та адаптивною до умов воєнного стану, оскільки вона поєднує фундаментальні патріотичні цінності з новітніми технологічними формами взаємодії, що створює підґрунтя для експериментальної перевірки її ефективності у наступному розділі дослідження.

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

3.1. Діагностика рівнів сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів вищої освіти

Виховання патріотизму в складних умовах воєнного стану залишається надзвичайно актуальною педагогічною проблемою. В українському освітньому середовищі постав виклик щодо переосмислення здобутків у громадянському вихованні і реалізації системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання студентської молоді.

Сьогодні українське суспільство переживає складний період воєнного стану, який спровокував переосмислення національних цінностей та формування нової генерації українців [26]. Саме від того наскільки є сформованим патріотизм у здобувачів освіти залежить розвиток всіх економічних та демократичних процесів та майбутнє України. Патріотизм – це не мода, а виклик сучасності, біль душі кожного свідомого українця.

Виховання патріотизму сьогодні є нагальною потребою не лише закладів вищої освіти, а суспільства в цілому, що ставить за мету формування національно свідомих громадян – патріотів, здатних забезпечити країні гідне місце у цивілізованому світі. А також самої особистості, яка своєю активною любов'ю до Батьківщини прагне досягти взаємної любові від неї з метою створення умов для вільного саморозвитку і збереження індивідуальності. Сучасне суспільство зацікавлене в тому, щоб саморозвиток особистості,

становлення її патріотичної самосвідомості здійснювалося на моральній основі [81].

З метою перевірки теоретичних положень, обґрунтованих у попередніх розділах та підтвердження гіпотези магістерського дослідження, нами було використано метод педагогічного експерименту.

У контексті нашої роботи експеримент розглядається як спеціально організована, контрольована робота зі створення, апробації чи відтворення в нових керованих умовах будь-якої технології або методики для виявлення їх ефективності [67, с. 272].

Емпірична частина дослідження розпочалася з констатувального етапу, головним завданням якого стало визначення вихідного рівня сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти.

Експериментальна перевірка здійснювалася на основі структурно-функціональної моделі, теоретично обґрунтованої у підрозділі 2.1. даної роботи. Для об'єктивної оцінки стану сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів НУБіП України нами було використано критеріальний апарат, обґрунтований у підрозділі 2.1. даного дослідження. Відповідно до визначеної структури моделі, діагностика здійснювалася за трьома базовими компонентами: емоційно-ціннісним, діяльнісно-поведінковим та когнітивно-інформаційним.

Базою дослідження виступив Національний університет біоресурсів і природокористування України. Вибір даного закладу зумовлений його потужними традиціями підготовки фахівців та реалізацією державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, що є стратегічним пріоритетом національної безпеки.

Для проведення діагностики нами було розроблено авторський інструментарій – Анкету для опитування здобувачів вищої освіти. Метою анкетування стало вивчення стану національно-патріотичного виховання в сучасному закладі вищої освіти з урахуванням викликів воєнного стану та запитів молоді на цифровізацію. Анкетування здійснювалося у дистанційному

форматі за допомогою сервісу Google Forms, посилання на яке розповсюджувалося через кураторів груп та Telegram-канали факультетів. Загальна кількість респондентів склала 75 осіб. Анонімність опитування сприяла отриманню щирих відповідей, що є критично важливим при даному дослідженні.

Опитування включало аналіз таких основних аспектів:

- ціннісні орієнтири;
- соціальна активність;
- технологічна готовність.

Структура анкети передбачала використання закритих запитань та шкал самооцінки (Шкала Лайкерта від 1 до 5), що дозволило перевести якісні показники патріотичної свідомості у кількісні показники. Особливу увагу було приділено виявленню основних каналів комунікації (соціальні мережі, Telegram-боти), оскільки цифровий компонент є невід'ємним елементом нашої структурно-функціональної моделі.

Першочерговим завданням констатувального етапу експерименту стало визначення складу респондентів. Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на запитання щодо їхнього освітнього ступеня, курсу навчання та факультету дозволяє констатувати широке охоплення студентської спільноти університету. Емпіричні дані свідчать про широке залучення до опитування здобувачів освіти різних курсів підготовки – від молодших курсів бакалаврату до магістрантів. Простежується активність здобувачів 1-4 курсів, а також магістрів першого та другого років навчання. Найбільш репрезентативними групами виявилися студенти старших курсів бакалаврату та магістратури (показники в межах 5,3% -8.0%), що забезпечує високу достовірність результатів, оскільки ці категорії, вже мають більш сформований досвід взаємодії в освітньому середовищі закладу. Така варіативність вибірки є критично важливою для перевірки ефективності структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання. Це дозволяє простежити динаміку сформованості патріотичної свідомості на різних етапах професійного становлення особистості.

Узагальнення показників анкетування підтверджує, що сформована вибірка є цілісною та релевантною (див. рис. 3.1).

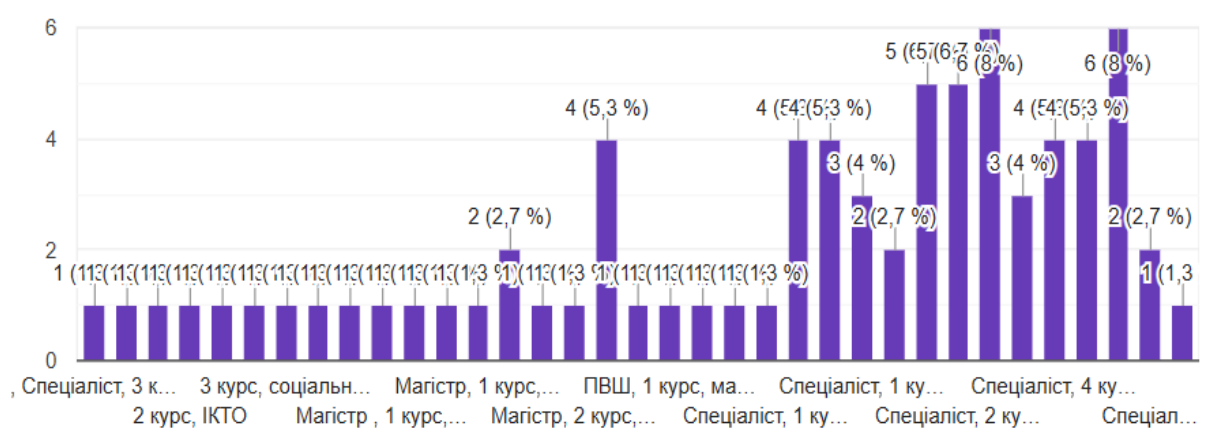

Рис. 3.1 Відповіді здобувачів на запитання «Вкажіть Ваш освітній ступінь, курс навчання та факультет»

Важливою складовою об'єктивного дослідження є врахування статеворольової структури досліджуваної групи. Це дозволяє забезпечити всебічність аналізу процесу формування національно-патріотичної свідомості. Згідно отриманих даних у вибірці переважають особи жіночої статі 76% від загальної кількості опитаних. Частка осіб чоловічої статі становить 24%. Таке співвідношення відображає тенденції в освітньому середовищі, що стосується гуманітарних та природничих факультетів університету, зумовлених умовами сучасних викликів. Наявність обох гендерних груп дозволяє об'єктивно оцінити емоційно-ціннісний (жіноча стаття) та дієво-вольовий (чоловіча стаття) компоненти патріотичної свідомості. Сформована вибірка враховує специфіку сприйняття національних цінностей різними категоріями здобувачів (див. рис.3.2).

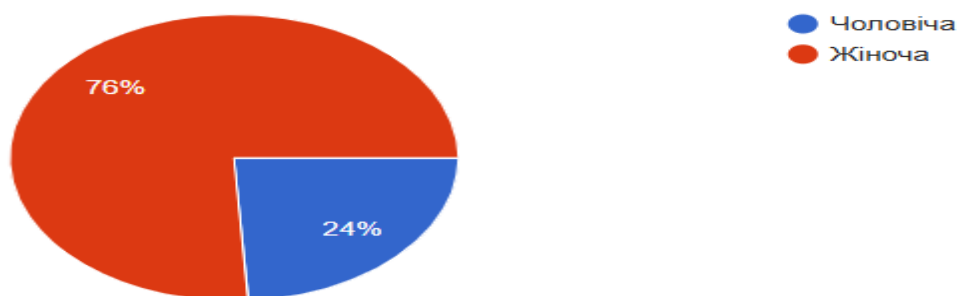

Рис. 3.2 Відповіді на запитання «Ваша стать?»

Дослідження рівня громадської активності виявило, що 30.7% респондентів є активними членами органів студентського самоврядування. Водночас більшість опитаних 69.3% наразі не беруть участь в подібних організаціях. Отримані дані свідчать про наявність сталого активу студентів в університеті, який формує фундамент патріотичного руху. Однак значний відсоток пасивних здобувачів вказує на потреби в створенні нових форматів до залучення здобувачів освіти до суспільно корисної діяльності. Впровадження нашої моделі дозволить гартувати патріотичний дух та патріотичну свідомість більшості здобувачів (див. рис. 3.3).

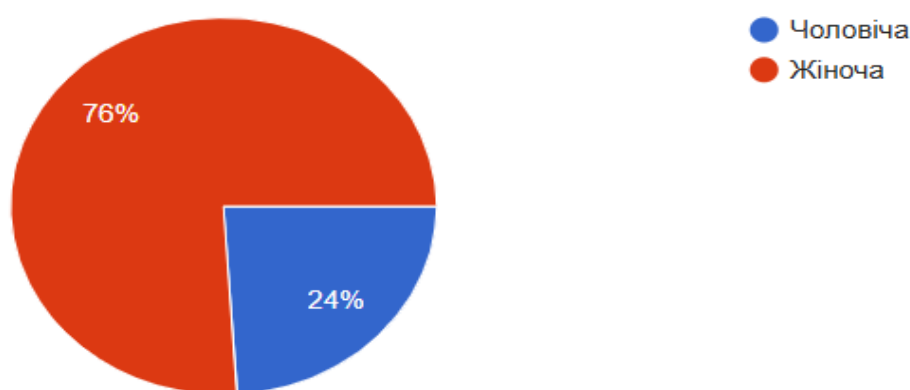

Рис. 3.3 Відповіді здобувачів на запитання «Чи є Ви членом органів студентського самоврядування або громадських організацій?»

Дослідження питання патріотизму в умовах воєнного стану виявило, домінування емоційно-ціннісних та оборонних маркерів. Пріоритетними для здобувачів освіти є: любов до Батьківщини (98.7%), готовність до захисту країни (96%), оборонна свідомість (93.3%) та волонтерство (88%). Однак когнітивні та правові аспекти (знання історії та дотримання законів) отримали значно менший відсоток (від 24% до 32%). Отримані дані свідчать про необхідність посилення інформаційного блоку нашої моделі. Формування національно-патріотичної свідомості має базуватися не лише емоційно-ціннісному аспекті, а й на глибокому знанні історико-культурного спадку та правовій культурі особистості (див. рис. 3.4).

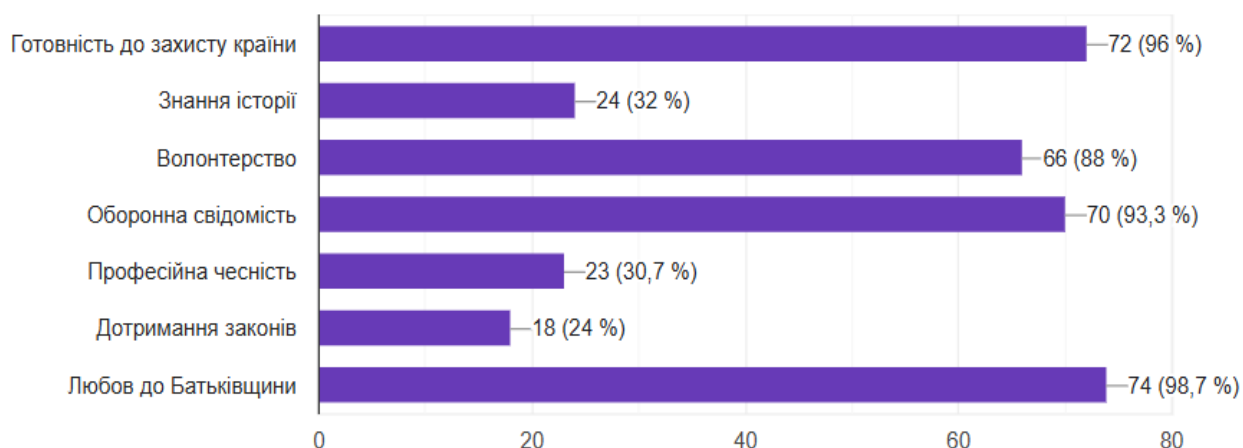

Рис. 3.4. Відповіді на запитання «Що для Вас є першочерговим у понятті патріотизм сьогодні?»

Аналіз пріоритетних заходів для посилення патріотичного виховання демонструє високий запит здобувачів на практико-орієнтовані форми взаємодії. Найбільшу підтримку отримали тренінги з грантового менеджменту для патріотичних проєктів (61.3%) та спільні заходи з військовими частинами (58.7%). Також значна частина респондентів підтримує ідею створення дискусійних клубів (50.7%) та впровадження спеціалізованої цифрової платформи (45.3%). Отримані показники вказують на те, що сучасні здобувачі освіти прагнуть перейти від пасивних форм діяльності до активних форм. Молодь прагне реалізовувати соціально-важливі проєкти, що є важливою ознакою високого рівня громадянської відповідальності. А взаємодія з військовими підрозділами НУБіП підкреслює запит студентства на важливість та необхідність живого досвіду спілкування. Дані результати безпосередньо підтверджують доцільність функціонального блоку нашої моделі. Це обґрунтовує необхідність інтеграції в світній процес цифрових інструментів (Telegram-ботів) та тренінгових програм, які дозволять здобувачам освіти реалізувати свої патріотичні помисли (див. рис. 3.5).

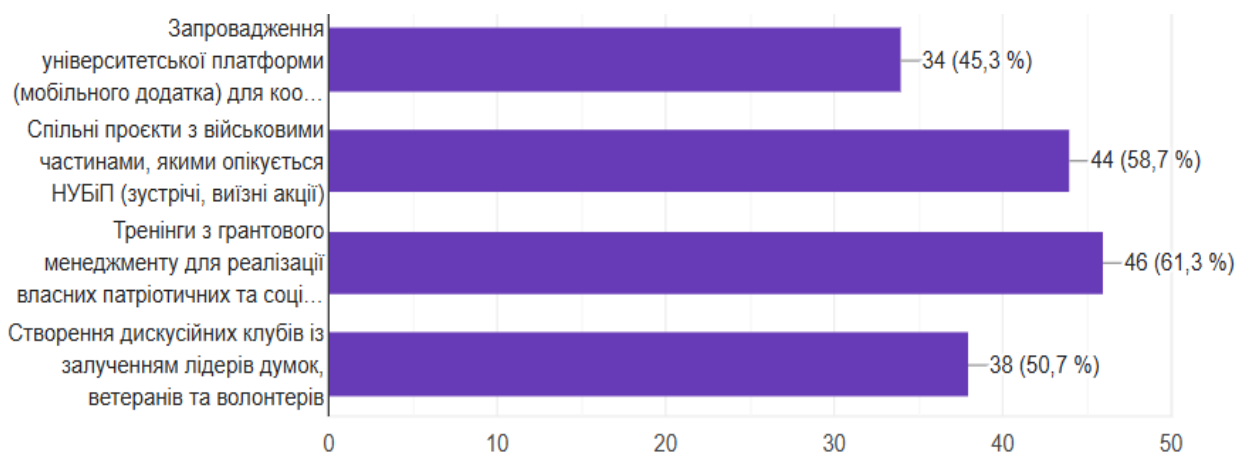

Рис. 3.5 Відповіді здобувачів на запитання «Які заходи з національно-патріотичного виховання, на Вашу думку, потребують посилення для більш ефективної інтеграції студентів у волонтерську та громадську діяльність університету?»

Вивчення каналів комунікації здобувачів вищої освіти показало беззаперечне лідерство месенджерів. Абсолютна більшість респондентів (94.7%) обрала офіційний Telegram-канал/бот НУБіП, як основне джерело інформації про патріотичні заходи. Популярними також залишаються соціальні мережі Instagram та TikTok (73.3%), тоді як традиційна навчальна платформа E-learning (61.3%) посідає третє місце. Інформаційні стенди в корпусах (10.7%) практично втратили актуальність для сучасної молоді. Отримані дані свідчать про зміну парадигми інформаційної взаємодії в університеті. Домінування Telegram-ботів та соціальних мереж зумовлене потребою здобувачів освіти у мобільності, оперативності та персоналізованому контенті. Це підтверджує критичну важливість цифрового компонента нашої структурно-функціональної моделі. Для ефективної реалізації патріотичного виховання його слід інтегрувати в цифрові системи, які є частиною сучасного життя здобувачів освіти. Тому наш проєкт розробки патріотичного чат-боту є не лише актуальним сьогодні, а стратегічно необхідним для освітнього середовища університету (див. рис. 3.6).

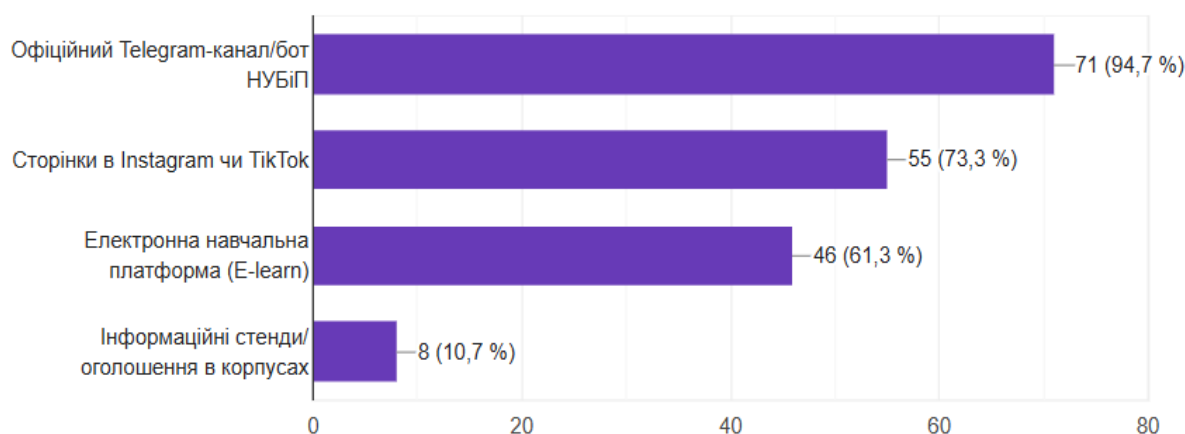

Рис. 3.6. Відповіді на запитання «Який цифровий канал комунікації є для Вас пріоритетним для отримання інформації про патріотичні заходи в Університеті?»

Вивчення аналізу залученості здобувачів освіти до волонтерської діяльності засвідчило, що основним напрямком волонтерства є допомога ЗСУ (53.3%). Також значна частина здобувачів залучена до донорства крові (36%) та екологічних ініціатив (33.3%). Важливо наголосити, що 26.7 % респондентів на даний час не беруть участі, проте планують долучитися до волонтерської діяльності, тоді як 9.3% виявляють повну пасивність. Отримані дані демонструють високий рівень оборонної свідомості молоді, готовність її до реальних дій та волонтерської діяльності у межах університетського середовища. Значний відсоток тих, хто планує долучитися вказує на наявність потужного резерву, який потребує потужного організаційного поштовху. Отримані дані підтверджують ефективність діяльнісного та вольового компонентів нашої моделі. А це підтверджує необхідність створення додаткових механізмів через цифрові сервіси, щоб пасивна категорія здобувачів освіти перейшла у категорію активних суб'єктів патріотичної діяльності університету (див. рис. 3.7).

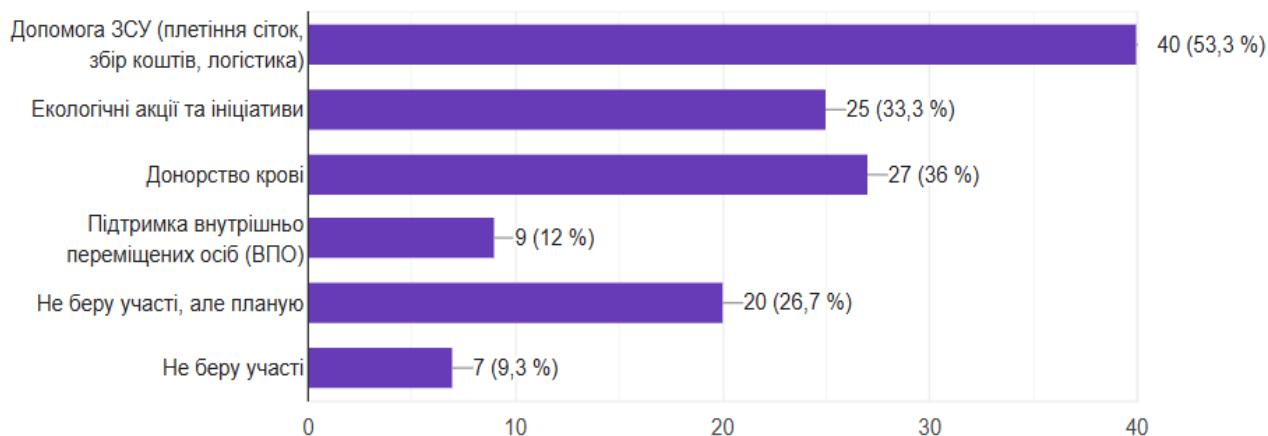

Рис. 3.7 Відповіді здобувачів на запитання «Чи берете Ви участь у волонтерській діяльності на базі університету? (Оберіть напрями, у яких задіяні)»

Аналіз ставлення респондентів до впровадження інноваційних технологій виявив надзвичайно високий рівень лояльності. Більшість здобувачів (77.3%) оцінили впровадження інновацій найвищим балом («5»). Разом з оцінкою «4» (18.7%) сумарний позитивний відгук охоплює 96% вибірки. Варіанти негативного ставлення (бали «1» та «2») не отримали жодної підтримки. Це свідчить про те, що студентська спільнота готова до впровадження інновацій та сприймає їх, як умову сучасного освітнього процесу. Така підтримка інновацій є основним аргументом на користь нашої моделі. Це говорить про те, що використання цифрових інструментів повністю відповідає очікуванням здобувачів освіти та сприяє підвищенню ефективності національно-патріотичного виховання (див. рис.3.8).

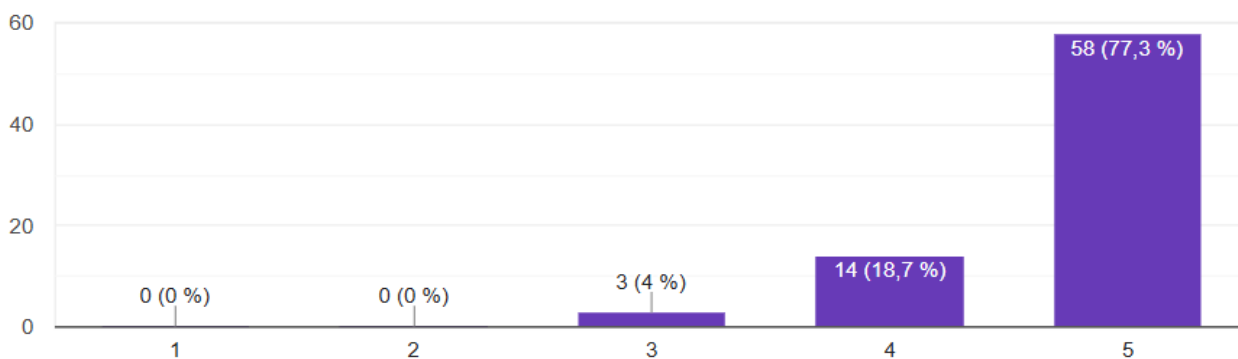

Рис. 3.8 Відповіді на запитання «Як Ви ставитеся до впровадження інноваційних технологій у виховний процес?»

Дослідження ставлення здобувачів освіти до імерсивних інструментів виявило значний запит на використання технологій віртуальної реальності. Більша частина респондентів (77.3%) оцінили доцільність такої інтеграції на відмінно («5 балів»). Разом з оцінкою «4» (17.3%) сумарний рівень підтримки імерсивного навчання становить 94.6%. Лише незначна частина опитаних (5.3%) виявила нейтральне ставлення («3 бали»), а негативні оцінки повністю відсутні. Отримані дані свідчать про високу готовність здобувачів освіти до сприйняття патріотичного контенту через новітні форми. Підтримка VR-технологій підтверджує, що традиційні методи виховання потребують доповнення сучасними технологіями. Така позиція студентства науково обґрунтовує впровадження імерсивних компонентів у нашу модель (див. рис. 3.9).

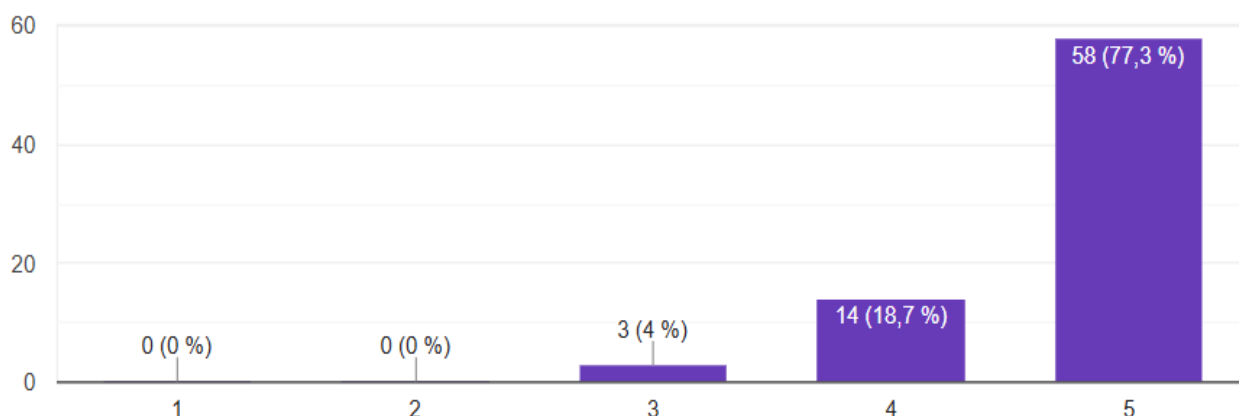

Рис. 3.9 Відповіді здобувачів на запитання «Оцініть доцільність інтеграції VR-технологій у систему національно-патріотичного виховання ЗВО?»

Дане питання анкети дозволило визначити якісне ставлення здобувачів освіти до змістовного наповнення імерсивних занять. Переважна більшість респондентів (73.3%) переконанні, що використання VR-технологій суттєво підвищить інтерес до предмету. Ще 24% опитаних, вважають це як цікаве та перспективне доповнення до традиційних лекційних занять, а нейтральні та негативні відповіді складають статистичну похибку. Отже, результати свідчать про високу готовність студентів до засвоєння знань через цифрові інструменти.

Високий відсоток підтримки, підтверджує гіпотезу, що традиційні форми виховання потрібно доповнити інструментами цифровізації. Позитивна оцінка потенціалу VR-технологій здобувачами НУБіП є фундаментальним підтвердження для впровадження інноваційного сегменту нашої моделі (див. рис. 3.10).

Рис. 3. 10 Відповіді на запитання «Як Ви оцінюєте потенціал використання VR-технологій (віртуальної реальності) для вивчення історії та культури України в університеті?»

Аналіз ефективності заходів національно-патріотичного спрямування виявив двох лідерів, які отримали по 80% підтримки, це «зустрічі з ветеранами та захисниками України» та «благодійні ярмарки та збори для ЗСУ». Третє місце посідає «вшанування пам'яті загиблих героїв-студентів та викладачів» (56%). Культурно-мистецькі заходи (37.3%), наукові конференції (17.3%) та спортивні змагання (18.7%) сприймаються здобувачами як менш пріоритетні в контексті патріотичного виховання. Така структура відповідей здобувачів НУБіП чітко визначає змістовне наповнення нашої моделі. Пріоритет має надаватися волонтерським ініціативам та активній допомозі ЗСУ та інформаційній підтримці захисників (див. рис. 3.11).

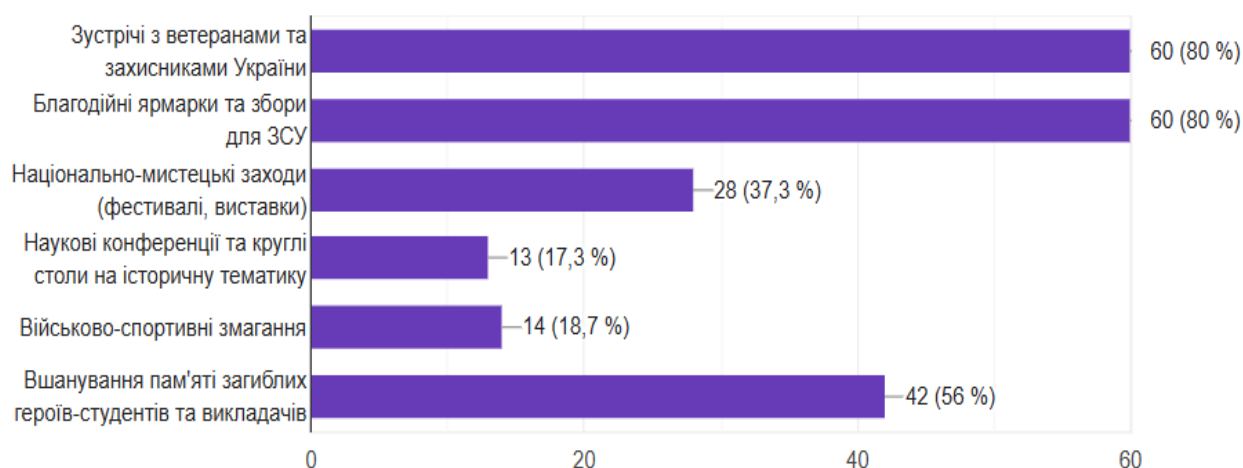

Рис. 3.11 Відповіді здобувачів на запитання «Які заходи національно-патріотичного спрямування в НУБіП України ви вважаєте найбільш ефективними? (Виберіть до 3-х варіантів)»

Заключний етап діагностики дозволив виділити найбільш перспективні, на думку здобувачів, інноваційні методи роботи. Серед запропонованих варіантів найбільшу підтримку отримали агро-волонтерство (8%), воркшопи з тактичної підготовки (5.3%-6.7%) та стартап-проекти патріотичного спрямування (5.3%). Також значний інтерес викликають цифрові формати взаємодії: відеозвінки з захисниками, онлайн-курси та тренінги з кібербезпеки. Різні відповіді свідчать про багатогранність інтересів здобувачів освіти та запит на індивідуалізацію виховного процесу. Високий інтерес до агро-волонтерства та стартапів, відображає специфіку профілю НУБіП, де патріотизм тісно переплітається з професійною компетентністю. Створення воркшопів та тактичних занять підтверджує актуальність військово-патріотичного компонента в умовах воєнного стану. Отже, емпіричні дані обґрунтовують створення нашої моделі, вказуючи на необхідність поєднання традиційних методів з інноваційними формами діяльності. Це дозволить інтегрувати національно-патріотичне виховання безпосередньо у процес професійної підготовки майбутніх фахівців, роблячи його практично значущим. (див. рис. 3.12).

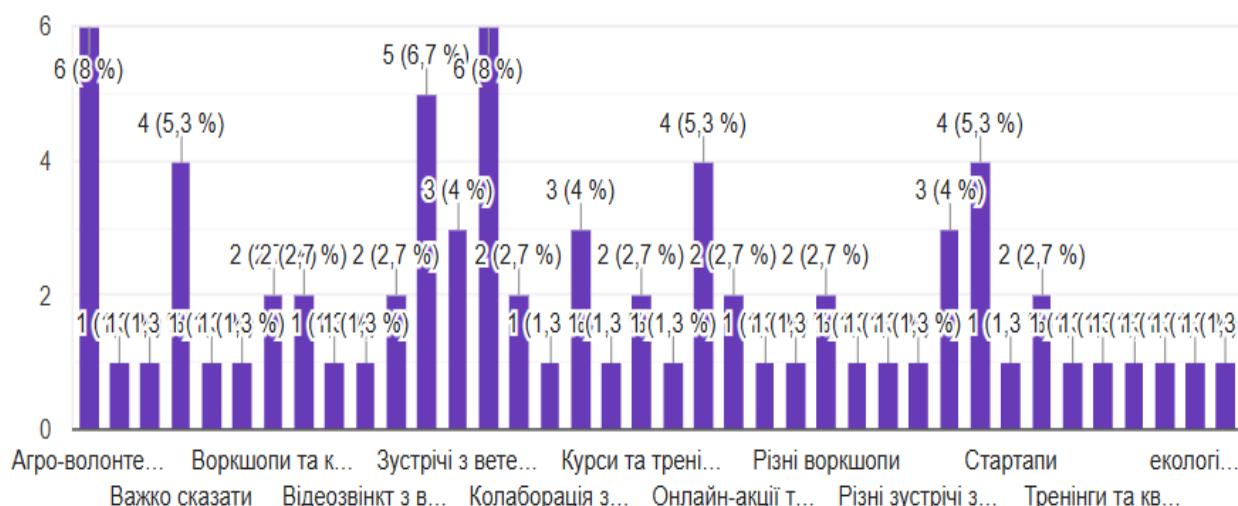

Рис. 3.12 Відповіді здобувачів на запитання «Які інноваційні форми військово-патріотичного виховання Ви вважаєте за доцільне додатково впровадити в освітнє середовище НУБіП України?»

У нашому дослідженні ми спираємося на концептуальні положення І. Бега, К. Чорної та О. Вишневського [4, 14, 80], які розглядають національно-патріотичну свідомість, як інтегративне утворення, що охоплює когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний компоненти. Визначення рівнів (високий, середній, достатній) здійснювалося відповідно до методичних рекомендацій щодо діагностики вихованості молоді адаптованих до умов сучасного освітнього середовища.

На основі проведеного аналізу результатів анкетування, ми можемо здійснити комплексну оцінку та визначити загальний рівень сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів НУБіП України.

Для об'єктивної оцінки стану сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів НУБіП України нами було використано критеріальний апарат, обґрунтований у підрозділі 2.1. даного дослідження. Відповідно до визначеної структури моделі, діагностика здійснювалася за трьома базовими компонентами: емоційно-ціннісним, діяльнісно-поведінковим та когнітивно-інформаційним (дивитися таблицю 3.1).

Таблиця 3.1

**Комплексна оцінка рівнів сформованості національно-патріотичної
свідомості здобувачів вищої освіти**

Компонент	Показники за результатами опитування	Рівень
Емоційно-ціннісний	Висока самоідентифікація (98.7%), готовність до захисту Батьківщини (96%), повага до героїв (50-80%)	Високий
Діяльнісно-поведінковий	Участь у волонтерстві для ЗСУ (53.3%), грантова ініціативність(61.3%), донорство (36%)	Середній (з тенденцією до високого)
Когнітивно-інформаційний	Низький пріоритет знання історії (32%) та правової культури (24%), потреба в нових цифрових каналах	Низький

Джерело: складено автором на основі [4, 14, 80].

Узагальнюючи результати констатувального етапу експерименту, ми характеризуємо стан сформованості національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти як середній. Цей рівень є перехідним, оскільки демонструє сформований емоційно-ціннісний фундамент, що водночас потребує допомоги через активацію діяльнісної та когнітивної сфер, що і буде реалізовано в межах нашої структурно-функціональної моделі. Результати анкетування показали також, що здобувачі освіти мають запит на нові форми виховання, тому модель потрібно впроваджувати через цифрові інструменти. Ці результати стали емпіричним підґрунтям для переходу до формувального етапу експерименту, в межах якого здійснювалося впровадження розробленої нами моделі в освітній процес.

3.2. Упровадження структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітнє середовище ЗВО

Важливим етапом експериментальної перевірки стала розробка та впровадження структурно-функціональної моделі – патріотичного чат-бота «На Варті». Упровадження моделі здійснювалося через реалізацію технологічного блоку, описаного в підрозділі 2.1.

Для того, щоб створити та упровадити структурно-функціональну модель національно-патріотичного виховання в освітнє середовище закладу вищої освіти нами було проведено опитування серед 75 студентів НУБіП, щодо параметрів цифрового інструментарію, орієнтоване саме на розробку прототипу чат-боту.

Для визначення наповнення цього цифрового інструменту нами було проведено ще одне опитування здобувачів освіти «Яким має бути ідеальний патріотичний чат-бот університету». Аналіз відповідей респондентів дозволив сформулювати основні модулі контенту та стратегію чат-боту.

Результати анкетування здобувачів показали високу зацікавленість студентської спільноти у всіх запропонованих напрямках роботи. У визначенні пріоритетності наповнення чат-боту, лідерами за рівнем корисності стали «ДІЯ» (90.7%) – волонтерський хаб для координації допомоги Силам оборони, «Стійкість» (86.7%) – блок практичних інструкцій з надання першої допомоги та основ безпеки та «Інфо-Варта» (82.7%) – інструменти для перевірки фейків та навчання медіаграмотності. Також здобувачі висловили і запит на когнітивний контент (модуль «Ідентичність» – 80% та «Національний код» – 76%), який поєднує щоденні факти про Україну з цікавими історичними довідками, інформацію про героїв сучасності. Створення модулю «Календар подій» – (66.7%) для анонсування різних заходів університету, також визначається як актуальне завдання. Отримані дані є фундаментальним підґрунтям для розробки технічних завдань нашого бота. Пріоритетність

модулів, ще раз підтверджує, що для студентів НУБіП патріотизм – це конкретні практичні дії. Визначена структура модулів чат-боту повністю відповідає очікуванням здобувачів. Таким чином, впровадження нашого цифрового інструменту, як основного елементу нашої структурно-функціональної моделі, сприятиме кращій залученості студентства та формування свідомої, активної та відповідальної особистості.

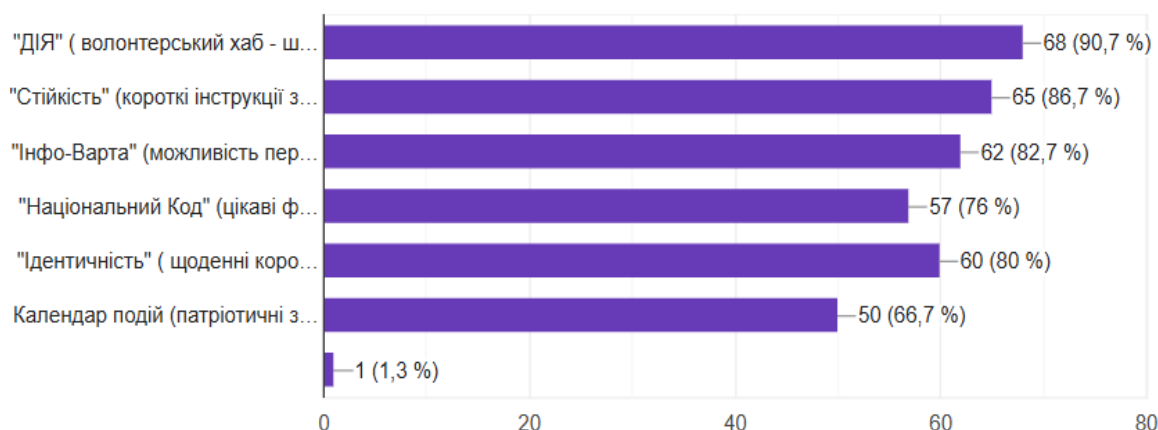

Рис. 3.2.1. Відповіді здобувачів на запитання «Які контентні модулі Ви вважаєте найбільш корисними в такому чат-боті?»

Аналіз пріоритетних форм подачі контенту в чат-боті показав, що головним форматом є текстові повідомлення у вигляді коротких тез (94.7%). Також високий рівень схвалення мають короткі відео тривалістю до 1 хвилини (78.7%). Менш популярними, проте значущими є ігрові методики – інтерактивні тести та квізи (36%), а також візуалізація даних через інфографіку та картки (29.3%). Вибір респондентами коротких тез свідчить про запити на оперативність та лаконічність споживання контенту, це є характерним для цифрового середовища всіх месенджерів. Низький інтерес до інфографіки може свідчити про перенасиченість аудиторії постійним візуальним контентом. Дані результати допомагають нам оптимізувати методику впровадження нашої моделі. Це означає, що патріотичний контент має бути структурованим, актуальним та послідовно викладеним в коротких текстових меседжах та відеороликах.

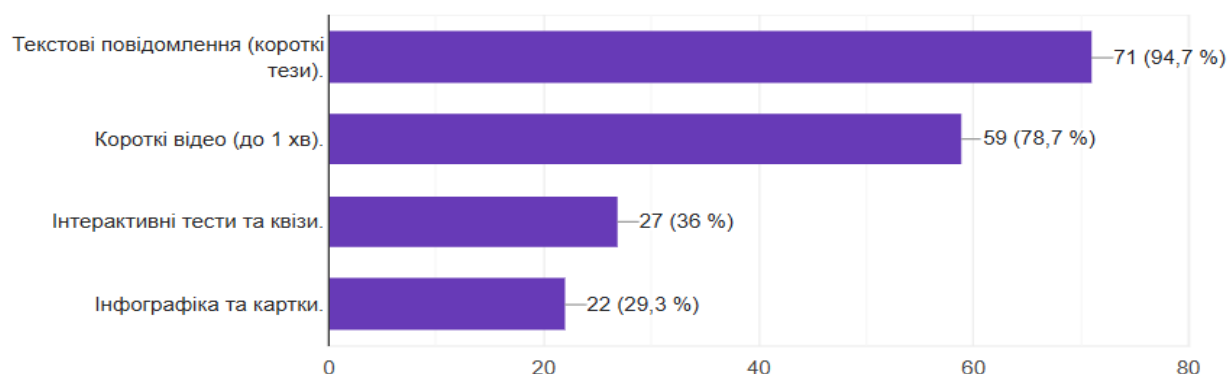

Рис. 3.2.2. Відповіді на запитання «Який формат подачі інформації для Вас найбільш зручний?»

Вивчення потреб здобувачів на персоналізацію інформаційного потоку, показало, що більшість респондентів (55.4%) віддають перевагу отриманню загальної стрічки новин університету. Водночас значна частина опитаних виявила запит на вибірковість: 23% респондентів бажають самостійно обирати тематичні блоки, а 21.6% наголосили на важливості отримання виключно критичних сповіщень, що стосуються безпеки або термінових зборів. Ми можемо зробити висновок, що перевага загальної стрічки новин вказує на високий рівень довіри до офіційних каналів комунікації університету та готовність до сприйняття патріотичного контенту. Однак ми бачимо наявність майже 45% аудиторії, яка потребує персоналізації. Це свідчить про необхідність впровадження гнучких налаштувань профілю користувача, яка дасть можливість уникати втоми та перенасичення інформацією та забезпечить утримання уваги молоді в цифровому середовищі.

Рис. 3.2.3. Відповіді здобувачів на запитання «Чи важлива для Вас персоналізація сповіщень?»

Дослідження допоміжних функцій чат-боту дозволило визначити найбільший рівень інтерактивності системи. Найголовнішою функцією за оцінками респондентів є можливість ставити питання та отримувати зворотній зв'язок від адміністратора або викладача (44%). Значна частина здобувачів також наголосила на важливості впровадження анонімних опитувань щодо актуальних проблем студентського життя (32%). Окрім цього, 22.7% респондентів вважають доцільним наявності кнопки «швидка допомога» (прямого доступу до контактів психолога або служби безпеки університету).

Отримані дані свідчать, що чат-бот сприймається здобувачами не просто як канал трансляції контенту, а як повноцінна платформа для комунікації. Запит на двосторонній зв'язок вказує на необхідність переходу від суб'єкт-об'єктивної до суб'єкт-суб'єктивної моделі виховання, де кожен здобувач освіти є почутим. Інтерес до анонімних опитувань та сервісів швидкої допомоги вказує на те, що патріотичне виховання у вищій школі сьогодні нерозривно пов'язане з формуванням безпечного освітнього середовища та психологічної стійкості особистості.

Таким чином, структура нашого чат-боту повинна включати не лише освітньо-інформаційні модулі, а й розвинену систему зворотного зв'язку.

Рис. 3.2.4. Відповіді на запитання «Які додаткові "технологічні" функції Ви б додали?»

Аналізуючи чинники, які мотивуватимуть здобувачів до регулярної взаємодії з цифровим інструментом, ми бачимо, що більше половини

респондентів (53.3%) обрали накопичення балів за активність, які надалі можна обміняти на брендову продукцію університету або конвертувати у додаткові бали до рейтингу навчання. Для 26.7% опитаних важливим стимулом є елемент змагальності, а саме – рейтинг серед студентів чи факультетів. Ще 20% здобувачів манить можливість отримання унікальних цифрових відзнак за досягнення певних результатів у межах користування чат-ботом. Таким чином, отримані дані підтверджують ефективність концепції гейміфікації у виховному процесі. Накопичувальна система балів, свідчить про те, що патріотичне виховання має бути інтегроване в загальну систему мотивації здобувача. Рейтингова система спонукає до корпоративної культури університету та сприяє згуртування студентської спільноти навколо патріотичних ініціатив. Отже для забезпечення функціонування нашої моделі чат-боту, він має містити систему лояльності. Це в свою чергу, дозволить перетворити патріотичне виховання на безперервний процес, де кожна дія здобувача отримає віртуальне підкріплення та соціальне визнання.

Рис. 3.2.5. Відповіді здобувачів на запитання «Що змусить Вас заходити в чат-бот частіше?»

Важливим аспектом проектування цифрового інструменту виховання є вибір стратегії комунікації з користувачем. Згідно результатів опитування абсолютна більшість респондентів (58.7%) – віддають перевагу дружньому та неформальному стилю спілкування. Цей формат передбачає використання сучасного молодіжного сленгу, емодзі та слів підтримки. Решта голосів

поділилися майже порівну, між іншими варіантами. 21.3% здобувачів обрали офіційно-діловий стиль (строгі інструкції та новини), а 20% висловилися за мінімалістичний підхід, який базується виключно на фактах. Вибір більшості на неформальну комунікацію свідчить про зміну парадигми виховання у цифровому середовищі. Основним стилем текстового наповнення боту має стати дружній та емоційно насичений тон. Це дозволить перетворити чат-бота з суто інформаційного ресурсу на цифрового ментора, який розмовлятиме зі здобувачем однією мовою та формуватиме довіру і залученість до патріотичних ініціатив.

Рис. 3.2.6. Відповіді здобувачів на запитання «Який стиль спілкування чат-бота буде для Вас найбільш прийнятним?»

Аналізуючи результати опитування щодо періодичності отримання пуш-сповіщень можемо бачити прагнення здобувачів освіти до пропорційної подачі інформації. Найбільша група респондентів (41.3%) – обрала варіант отримання сповіщень тільки у випадках термінових або надзвичайно важливих подій. Водночас, 37.3% опитаних вважають оптимальним графіком 2-3 рази на тиждень, а 21.3% готові до щоденної взаємодії у форматі короткого дайджесту.

Отримані результати підкреслюють важливість дотримання інформаційної гігієни у виховному процесі. Отримані дані вказують на те, що надмірна інтенсивність повідомлень може сприйматися як спам, що може призвести до зниження ефективного виховного впливу. Однак наявність майже половини здобувачів готових до щоденного контакту вказує на активність

аудиторії, для якої чат-бот може стати джерелом натхнення. Отже, алгоритм нашої моделі має базуватися на гнучкому графіку, який обов'язково включатиме інформування про критично важливі події (збори, заходи, безпека) та факультативне інформування (2-3 рази на тиждень), а саме надсилання освітньо-патріотичного контенту. Це дозволить підтримувати інтерес до чат-боту, уникаючи перевтоми користувачів.

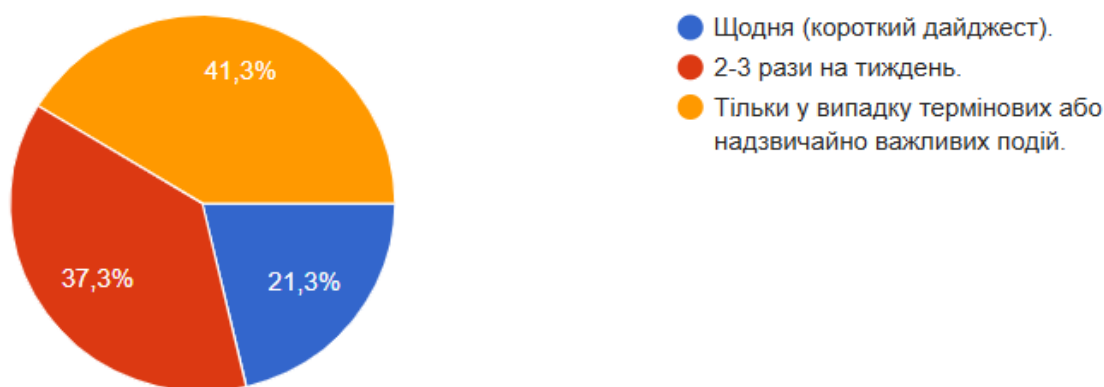

Рис. 3.2.7. Відповіді на запитання «Як часто Ви готові отримувати пуш-повідомлення від патріотичного чат-бота?»

Для підвищення рівня мотивації здобувачів до патріотичного виховання нами було проаналізовано першочерговість інтерактивних функцій чат-боту. Найбільший інтерес у респондентів викликала функція «Чат-рулетка» (56%), яка надає можливість анонімно обговорити патріотичну тему або ініціативу з випадковим студентом свого університету. Ще частина опитаних (32%) виявила зацікавлення функцією «Скринька ідей» – інструменту для прямого надсилання пропозицій адміністрації університету щодо покращення освітнього і виховного середовища. Функцію «Квіз-дуелі», яка полягає у змаганнях знаннями з історії та культури, підтримали лише 12% респондентів. Перевага функції «чат-рулетка» свідчить про потребу студентської спільноти у неформальному спілкуванні на патріотичну тематику. Це підтверджує нашу гіпотезу, що патріотизм у цифровому середовищі формується через соціальну взаємодію та діалог. Високий рейтинг функції «Скринька ідей» вказує на

прагнення здобувачів бути суб'єктами впливу на життя університету, що свідчить про прояв активної громадянської позиції. Хоч функція «квіз-дуелі», отримала найменший відсоток, вона залишається інструментом для гейміфікації когнітивного компонента. Таким чином, впровадження обраних функцій дозволить перетворити чат-бот на динамічне середовище соціальної взаємодії. В якому патріотичні цінності транслуються не лише викладачами, а активно обговорюються самими здобувачами у процесі цифрової комунікації.

Рис. 3.2.8. Відповіді здобувачів на запитання «Яка інтерактивна функція була б для Вас найцікавішою?»

Аналіз результатів щодо анонімності активності в чат-боті є надзвичайно важливим для забезпечення етичності дослідження та довіри з боку здобувачів освіти. Одним з важливих аспектів формування безпечного середовища є конфіденційність користувача. Згідно отриманих результатів майже половина респондентів (45.3%) вважають анонімність дуже важливою, висловлюючи бажання у тому, що їхні відповіді у опитуваннях не будуть персоніфікованими. Також 41.3% опитаних вважають, що для них анонімність не є принциповою і вони готові до ідентифікації своєї активності. Невелика є частка респондентів (13.3%), зазначили, що конфіденційність важлива для них лише у специфічних питаннях, які стосуються волонтерства та фінансової допомоги. Розподіл відповідей демонструє наявність двох основних типів мотивації. Високий запит на анонімність вказує на певний бар'єр та страх перед зовнішньою оцінкою. Інша ж частина, для кого анонімність не важлива, корелює з результатами щодо

гейміфікації та відкритих рейтингів. Таким чином можна підтвердити готовність частини студентства до відкритої демонстрації своєї патріотичної позиції. Дані результати обґрунтовують необхідність поєднати кілька методів ідентифікації в чат-боті. З одного боку система має дозволити користувачеві самостійно обирати рівень публічності, наприклад анонімний режим для проходження опитування і відкритий профіль для участі у рейтингах, змаганнях та волонтерських ініціативах.

Рис. 3.2.9. Відповіді на запитання «Наскільки для Вас важливою є анонімність вашої активності в чат-боті?»

Завершальний аналіз дослідження мав показати перехід від пасивного споживання інформації до активного творення патріотичного середовища здобувачами. Останній етап був присвячений вивченню готовності студентів ділитися власним контентом (фото з волонтерських акцій, власні думки, історичні факти). Згідно з отриманими даними, більшість респондентів (50.7%) наразі не виявляють активного бажання генерувати контент, вони віддають перевагу споживанню інформації. Значна частина аудиторії готова до співпраці. 32% опитаних хочуть бачити свій контент у загальній стрічці, а ще 17.3% готові ділитися результатами своєї діяльності за умовами повної анонімності. Отриманий розподіл відповідей відображають класичну модель цифрової залученості, де більшість аудиторії є спостерігачами. Однак, сумарний показник 49.3%, майже половина вибірки, готова до співтворення контенту, а

це є надзвичайно високим для патріотичного виховання. Наявність же групи, що обирає анонімність (17.3%), ще раз підтверджує необхідність в інструментах захищеної комунікації. Для перетворення пасивних споживачів на активних, бот повинен пропонувати цікавий та сучасний контент та систему заохочень. Це дасть можливість наповнювати університетське середовище актуальним контентом, який має високий рівень довіри серед здобувачів освіти ніж офіційні повідомлення.

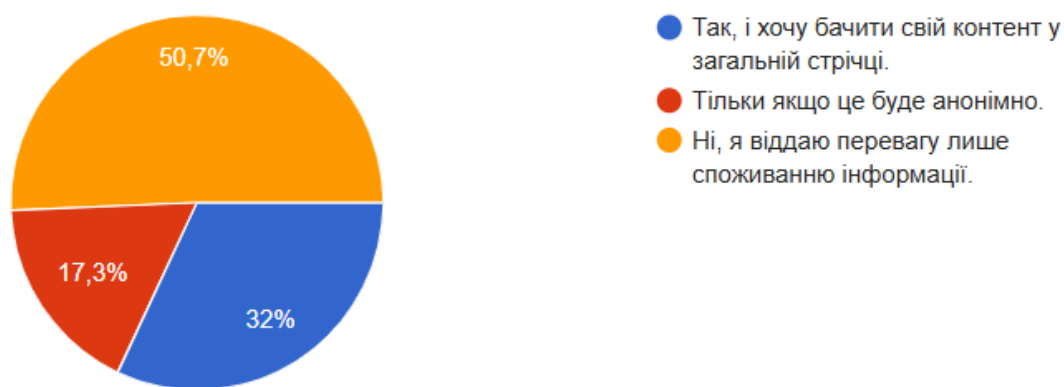

Рис. 3.2.10. Відповіді здобувачів на запитання «Чи готові Ви ділитися власним контентом через чат-бот? (фото з волонтерських акцій, власні думки, історичні довідки вашого краю)?»

Отримані дані під час діагностики на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України, свідчать проте, що сучасна студентська молодь відчуває гостру потребу в оновленні форм виховної роботи. Пріоритетними напрямками розвитку було визначено створення університетських платформ для координації її волонтерства та використання технологій віртуальної реальності.

Проведений аналіз емпіричних даних дозволив сформулювати цілісну концепцію цифрового інструменту національно патріотичного виховання в університетському середовищі. Найбільш актуальними визначено модулі практичного спрямування – волонтерська діяльність (90.7%), інструкції з безпеки та першої допомоги (86.7%) та навчання медіаграмотності (82.7%).

Було визначено, що оптимальним є використання Telegram-бота є лаконічною подачею інформації у вигляді тез (94.7%) та коротких інформаційних відео (78.7%) . Комунікація має базуватися на дружньому та неформальному стилі (58.7%). Здобувачі освіти хочуть суб'єк-суб'єктних відносин через можливість зворотного зв'язку (44%) та анонімного обговорення різних ініціатив у «чат-рулетці» (56%). Ключовим стимулом для активності є впровадження ігрових механізмів, зокрема системи накопичення балів за корисні дії (53.3%). Для уникнення перевантаження, встановлено необхідність гнучкого налаштування сповіщень, з пріоритетом на термінові повідомлення (41.3%) та забезпечення права користувача на анонімність при проходженні опитувань (45.3%).

Таким чином, результати опитувань свідчать, що патріотичний чат-бот має перетворитися з пасивного інструменту надавача інформації на інтерактивну платформу волонтерства, навчання та безпеки. Це дозволить перетворити цифровий патріотизм молоді, на активну громадянську позицію через зручні цифрові сервіси та запровадити поняття «патріотизм у смартфоні».

Створення та наповнення патріотичного чат-бота здійснюватиметься в межах апробації технологічного компонента структурно-функціональної моделі. Компоненти бота обрані здобувачами безпосередньо реалізують просвітницьку та захисну функцію моделі, обґрунтованої у підрозділі 2.1.

3.3. Аналіз та інтерпретація результатів експериментального дослідження

Проведене нами констатувальне дослідження дозволило сформулювати загальну картину стану сформованості національно-патріотичної свідомості сучасних здобувачів освіти. Результатом експерименту став готовий продукт (чат-бот), структура якого повністю відповідає запитам здобувачів.

Результати діагностики демонструють характерний для воєнного часу феномен цифровий патріотизм. Майже повна ідентифікація здобувачами освіти себе як патріотів (понад 98%) свідчить про міцний ціннісно-орієнтований фундамент. Однак при глибшому аналізі виявлено розрив між почуттями та знаннями, лише третина опитаних (32%) володіє системними історичними знаннями. Це підтверджує наше дослідження про середній рівень сформованості національно-патріотичної свідомості сучасних здобувачів освіти. Студентська молодь має високу мотивацію, але потребує розвитку цієї мотивації через зручні цифрові канали, які ми заклали в модель чат-бота.

Аналіз модулів та змістового наповнення боту чітко вказує на зміну парадигми виховання від теорії до практики.

Домінування запиту на волонтерський хаб «ДІА» (90.7%) та блок безпеки «Стійкість» (86.7%), свідчить про те, сучасний патріотизм тісно пов'язаний з поняттям захист. Аналізуючи ці цифри, можна зробити висновок, що національно-патріотичне виховання у закладі вищої освіти сьогодні має бути інтегрованим в систему цивільного захисту та волонтерської діяльності.

Платформою було обрано саме Telegram, оскільки ця платформа є найбільш популярною серед студентів в Україні (94.7%). Вибір коротких тезових повідомлень, вказує на те, що традиційні форми виховання втрачають ефективність. Здобувачі світи обирають формат – споживання інформації малими порціями, але регулярно. Високий запит на відеоконтент (78.7%) та VR-технології (77.3%) підтверджує необхідність візуалізації патріотичного виховання. Отримані результати дозволяють нам стверджувати, що цифровізація виховання – це не просто розміщення тексту в месенджерах, а створення динамічного сучасного медіасередовища.

Варто також звернути увагу на дані щодо комунікації. Потреба у дружньому тоні (58.7%) та можливості анонімного спілкування у «чат-рулетці» (56%) вказує на потребу здобувачів у безпечному просторі для самовираження та самоствердження. В умовах стресу, спричиненого різними факторами, зокрема війною, чат-бот стає не лише джерелом знань, а й інструментом

соціальної підтримки. Ми трактуємо це, як необхідність переходу до суб'єкт-суб'єктної моделі, де здобувач освіти є не об'єктом виховного впливу, а його активним учасником. Готовність понад половини респондентів (53.3%) взаємодіяти з чат-ботом заради накопичення балів та рейтингів дозволяє впроваджувати патріотичну активність здобувачів у загальний освітній рейтинг. Це стимулює студентську спільноту до реальних дій (волонтерство, донорство, участь у заходах) через зрозумілу систему ігрових винагород.

Експериментально підтверджено, що рівень національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти Національного університету біоресурсів і природокористування України характеризується як середній. Він базується на потужній емоційній складовій, але потребує посилення в когнітивній та практичній сферах.

Виявлено високу готовність молоді до іноваційних форм виховання, використання VR-технологій та Telegram-ботів. Це актуалізує розробку нашої структурно-функціональної моделі, як відповідь на запити здобувачів.

Спроектована модель національно-патріотичного чат-бота «На Варті» базується на синергії трьох функціональних компонентів:

- змістовий (волонтерство, безпека, історія);
- технологічний (навчання, персоналізація);
- мотиваційний (гейміфікація, фітбек).

Результати досліджень доводять, що ефективність патріотичного виховання в умовах воєнного стану прямо залежить від його інтерактивності та здатності задовольняти практичні потреби здобувачів освіти у безпеці. Запропонований підхід до цифровізації виховання дозволяє не лише інформувати студентську молодь, а й формувати активну громадянську позицію адаптовану до викликів і ризиків сьогодення.

Отримані емпіричні дані дослідження стали фундаментом для розробки чат-бота, що базується на добровільності, технологічності та практичній спрямованості.

Розроблена нами структура чат-бота, максимально відповідає сучасним потребам здобувачів освіти в умовах воєнного стану та цифрової трансформації освіти. Модель бота побудована як інтерактивне цифрове освітнє середовище, що поєднує виховні, інформаційні та комунікаційні функції.

Схема бота базується на чотирьох функціональних блоках, що забезпечують перехід від знань до конкретних дій.

Головне меню складається:

- Стиль комунікації: дружній та неформальний.
- Персоналізація: можливість обирати стрічку новин.
- Анонімність: перемикач режимів.

Змістове наповнення чат-боту складається з таких контентних модулів:

- Модуль «ДІЯ»: волонтерський хаб (збори для ЗСУ, допомога університету, анонси акцій).
- Модуль «Стійкість»: короткі відео та тези про першу медичну допомогу, правила безпеки, поради психологічної стійкості.
- Модуль «Інфо-Варта»: тренажер медіаграмотності, перевірка фейків та ІПСО.
- Модуль «Національний код»: щоденні коротенькі факти про історію України та видатних постатей НУБіП.

Інтерактивні функції чат-бота та соціальна взаємодія здобувачів освіти:

- «Чат-рулетка»: анонімне спілкування з іншими студентами на патріотичні теми.
- «Скринька ідей»: прямий канал зворотного зв'язку з адміністрацією
- UGC-центр: функція завантаження власного контенту (фото з акцій, фото з заходів).
- Кнопка «Швидка допомога»: контакти психологічної підтримки та служби безпеки.

Система мотивації (гейміфікації) здобувачів освіти складає:

- Бали за активність: нарахування бонусів за проходження квізів та участь у волонтерстві.
- Магазин мерчу: обмін віртуальних балів на брендову продукцію університету.
- Рейтинги: таблиця лідерів серед студентів та факультетів.

Нище подана схема структури патріотичного Telegram-бота, розроблена на основі детального аналізу анкетування здобувачів освіти НУБіП (див. рис. 3.1).

Рис. 3.1 Патріотичний Telegram-бот «На Варти»

Джерело: генеровано автором за допомогою Gemini 3 Flash Image

Впровадження такого чат-боту в освітнє середовище Національного університету біоресурсів і природокористування України дозволить посилити ще більше національно-патріотичне виховання та перетворити його на безперервний процес цифрової взаємодії, що відповідає реаліям воєнного стану та вимогам діджиталізації вищої освіти. (Посилання на чат-бот @NaVartiChatBot, Додаток Г). Аналіз показав, що створений бот повністю відповідає запитам здобувачів, а отже модель є життєздатною та готовою до використання в НУБіП. Практична значущість та ефективність розробленої структурно-функціональної моделі підтверджується її впровадженням у діяльність гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (Додаток А).

Чат-бот «На Варті» інтегровано у виховну роботу кафедри для автоматизації доступу до патріотичних матеріалів та підвищення рівня національної свідомості студентів.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі проведено експериментальну перевірку ефективності структурно-функціональної моделі національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі закладу вищої освіти, що дозволило сформулювати наступні висновки:

Проведено діагностику рівнів сформованості національно-патріотичного свідомості здобувачів вищої освіти на базі Національного університету біоресурсів і природокористування України. За результатами констатувального етапу встановлено, що 42% респондентів продемонстрували високий рівень національно-патріотичної свідомості. Виявлено готовність здобувачів освіти до використання цифрових інструментів у виховному процесі.

Обґрунтовано та розроблено авторський діагностичний інструментарій, зокрема спеціалізовані анкети, яка дозволила детально проаналізувати потреби студентської молоді щодо виховної роботи в умовах воєнного стану. Аналіз відповідей респондентів підтвердив, що патріотизм сьогодні це не лише слова, а конкретні дії, які полягають у волонтерській діяльності та участю молоді в різних заходах патріотичного спрямування.

Доведено доцільність використання інноваційних технологій .

Розроблено інноваційну модель патріотичного чат-бота, яка базується на принципах анонімності, гейміфікації та мультимодального контенту.

Встановлено, що цифровізація виховного простору дозволяє перетворити національно-патріотичне виховання на безперервний технологічний процес, що відповідає викликам сучасного інформаційного суспільства. Експериментальні

дані підтверджують гіпотезу дослідження: впровадження розробленої структурно-функціональної моделі сприяє ще більшому формуванню національної ідентичності, активної громадянської позиції та оборонної свідомості.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено підвищення ефективності національно-патріотичного виховання здобувачів освіти в умовах воєнного стану шляхом розробки інноваційного цифрового інструментарію – інтерактивного чат-бота.

Проведене дослідження забезпечило досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань і дало можливість виконати наступні висновки та узагальнення:

Аналіз сучасної наукової літератури та нормативно-правової бази підтвердив, що реалії воєнного стану докорінно змінили підходи до національно-патріотичне виховання у закладах вищої освіти. Традиційні методи сьогодні виявляються недостатньо ефективними у умовах гібридних загроз. Встановлено, що сучасні підходи змінюють своє значення. Патріотизм сьогодні розглядається не лише як любов до Батьківщини, а як активна громадянська позиція, волонтерська діяльність та інформаційна стійкість. Це не лише слова, а практичні дії, які проявляються у здатності здобувача освіти бути корисним державі та суспільству.

Об'єкт дослідження – процес національно-патріотичного виховання у закладах вищої освіти на сучасному етапі потребує перегляду традиційних підходів.

Встановлено, що предмет дослідження, який охоплює зміст, методи та форми виховання має бути адаптованим до викликів сьогодення та різних інформаційних загроз.

Виявлено, що цифровізація виховного середовища є неминучим етапом розвитку педагогіки, оскільки цифрове середовищем сьогодні є основним місцем соціалізації молоді.

Сформована гіпотеза дослідження знайшла своє підтвердження під час діагностичного етапу. Доведено, що національно-патріотичне виховання стає більше ефективним, якщо традиційні форми доповнюються інструментами цифровізації. Опитування здобувачів освіти засвідчило, що урізноманітнення освітнього середовища національно-культурними компонентами через цифрові канали та платформи, які активно використовуються молоддю, сприяє глибшому розвитку патріотичного виховання. Доцільність впровадження гейміфікації та персоналізації підтверджується потребами молоді, що сприяє глибшому засвоєнню знань про національну ідентичність.

У ході дослідження ми прийшли до висновку, що сучасні реалії та тотальне домінування медіапростору в житті студентської молоді зумовлює появу нового інтегрованого поняття – цифровий патріотизм. Під цифровим патріотизмом ми розуміємо не просто використання гаджетів та смартфонів для отримання інформації, свідому, ціннісно-орієнтовану участь особистості в інформаційному просторі, що спрямована на розвиток і захист національних інтересів держави. Це нова форма прояву національної ідентичності, оборонної свідомості, де віртуальна діяльність стає реальним інструментом державотворення. Впровадження концепції цифрового патріотизму в освітнє середовище є стратегічно важливим в умовах воєнного стану.

В умовах інформаційної війни цифровий патріотизм виступає захисним механізмом. Він формує у здобувачів освіти навички критичного мислення та медіаграмотності, перетворюючи кожного студента на активного учасника інформаційної боротьби.

Впровадження інструментів цифрового патріотизму дозволить модернізувати виховну систему закладів вищої освіти, роблячи її не лише сучасною, а й надзвичайно ефективною, з точки зору національної безпеки.

Виявлено, що здобувачі освіти мають специфічні особливості сприйняття патріотичного контенту. Для ефективного формування національної самосвідомості інформація має подаватися у зручному та цікавому форматі (стислі тези, короткі відео), адже сучасна молодь є поколінням кліпового

мислення. Використання патріотичного чат-бота, як інтерактивного інструменту дозволяє реалізувати механізм залучення студентської спільноти безпосередньо до волонтерської діяльності, що є критично важливим в умовах воєнного стану. Цифрове середовище в сучасних умовах стає платформою, де ціннісні орієнтири переходять у конкретні патріотичні ініціативи.

У роботі розроблено та теоретично обґрунтовано модель патріотичного Telegram чат-бота, яка базується на поєднанні інформування, взаємодії та мотивації. Структура передбачає наявність модулів, що відповідають за волонтерство «ДІЯ», медіаграмотність «Інфо-варта» та культурно-освітня діяльність «Національний код». Запропонований цифровий сервіс орієнтований на суб'єк-суб'єкту взаємодію, де кожен здобувач освіти має право на вибір контенту, анонімність та зворотній зв'язок. В свою чергу це дозволяє покращити виховний процес, роблячи його гнучким та адаптивним до умов сучасної освіти.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у створенні дієвого інструментарію для цифровізації виховної роботи у закладі вищої освіти. Розроблена модель чат-бота може бути інтегрована у систему роботи кураторів та управлінь з виховної роботи для оперативного поширення патріотичного контенту.

Матеріали дослідження можуть бути використанні при оновленні робочих програм дисциплін соціально-гуманітарного циклу. Розроблені поради щодо використання мобільних технологій та гейміфікації виховання дозволять кураторам груп підвищити залученості здобувачів освіти до державотворчих проєктів та ініціатив. Чат-бот стає виступає ключовим інструментом налагодження взаємодії між волонтерськими організаціями та студентською спільнотою, забезпечуючи швидку організацію різних ініціатив.

Результати досліджень свідчать, що пропозиція, щодо ведення структурно-функціональної моделі чат-бота, як інтерактивного елемента освітнього середовища є обґрунтованою і відповідає запитам здобувачів. Хоч і

традиційні форми виховання залишаються базовими, саме цифровізація дозволяє надати їм нового значення.

Практична значущість одержаних результатів підтверджуються їх впровадженням у виховну роботу Національного університету біоресурсів і природокористування України. Зокрема було використано розроблену модель патріотичного чат-бота, що засвідчено актом впровадження (див. додаток А).

Доведено, що впровадження запропонованої структурно-функціональної моделі сприяє оптимізації управління виховною роботою, підвищує рівень медіаграмотності здобувачів освіти та забезпечує їх активну залученість до волонтерських ініціатив університету, що підтверджено відповідним Актом впровадження.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розвитку технологій віртуальної реальності в межах патріотичного виховання, що дозволить створити ще більш іммерсивне середовище для формування національної ідентичності та оборонної свідомості майбутнього покоління. Логічним продовженням роботи вбачається впровадження патріотичного чат-бота в закладах вищої освіти, що створить умови для системного національно-патріотичного виховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беліменко О. О. Сучасні підходи до організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентного фахівця: матеріали IV Всеукр. студент. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 2025)*. Біла Церква : БІНПО, 2025. С. 70–72.
2. Беліменко О. О. Сучасні технології виховання у закладах вищої освіти України: виклики та перспективи. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Біла Церква, 2025)*. Біла Церква : БІНПО, 2025. С. 92–95.
3. Беліменко О. О. Теоретичні і методичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Психолого-педагогічний супровід здобувачів закладів професійної освіти в умовах війни та післявоєнної адаптації: матеріали наук.-практ. сем. (м. Біла Церква, 2026)*. Біла Церква : БІНПО, 2026. С. 28–32.
4. Бех І. Патріотизм : Сучасні ознаки та орієнтири виховання. *Рідна школа*. 2015. № 1–2. С. 3–6.
5. Бех І., Журба К., Шкільна І. Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів : посібник. Київ, 2019. 114 с.
6. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів : методичні рекомендації. Київ : Фенікс, 2022. 64 с.
7. Борисенко В. Дискусійні проблеми національної ідентичності під час російсько-української війни у XXI столітті. *Етнічна історія народів Європи*. Вип. 68. С. 7–13.
8. Борисов В. В. Теоретико-методологічні засади формування національної самосвідомості учнівської та студентської молоді : дис. ... доктора пед. наук : 19.00.07. Київ, 2015. 256 с.

9. Бородай К. О. Виховання громадянської позиції студентів педагогічних закладів вищої освіти : кваліфікаційна робота: 011 Освітні, педагогічні науки / Криворізький державний педагогічний університет. Кривий Ріг, 2025. 43 с.

10. Будає В. Д. Патріотичне виховання студентської молоді : теоретичний аспект. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2017. № 2. С. 77–83.

11. Биков В. Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-орієнтованого середовища освіти України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 70. № 2. С. 1–28.

12. Буйницька О., Варченко-Троценко Л., Грицеляк Б. Цифровізація закладу вищої освіти. *Освітологічний дискурс*. 2020. № 1(28). С. 64–79.

13. Виховний хаб з теми «Національно-патріотичне виховання окреслене війною». URL: <https://surl.li/bvmxjm> (дата звернення: 31.01.2026).

14. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посібник. Вид. 3-тє, доопрац. і допов. Київ : Знання, 2008. 566 с.

15. Віндюк П. А. Критерії патріотичного виховання студентської молоді. URL: <https://surl.li/fdirz> (дата звернення: 10.02.2026).

16. Волошина В. Національно-патріотичне виховання здобувачів вищої освіти у контексті сучасних викликів. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: зб. наук. статей*. 2023. С. 25–31.

17. Гарнійчук В. М. Сутність та основні компоненти патріотизму старших підлітків. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал. URL: <http://surl.li/zhvhej> (дата звернення: 15.02.2026).

18. Гафіатуліна А. В. Психологічні особливості формування національної самосвідомості студентської молоді України : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Київ, 2017. 199 с.

19. Громадянські якості підлітків: теорія і практика становлення : монографія / за заг. ред. А. І. Грітчиної. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 136 с.

20. Дембрівський Б. Особливості організації національно-патріотичного виховання у закладі вищої освіти (на прикладі НУБіП України) : магістерська робота : 011 Освітні, педагогічні науки / Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2024. 79 с.

21. Демченко П. Є. Інноваційні підходи до національно-патріотичного виховання молоді. *Освіта України в умовах військового конфлікту на Донбасі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Лисичанськ, 27 лют. 2017 р.)*. Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г., 2017. С. 55–57.

22. Дем'янчук А. С., Марчук О. О. Висвітлення проблем патріотичного виховання молоді у працях відомих українських педагогів. *Збірник наукових праць МЕНУ імені академіка Степана Дем'янчука*. 2018. № 1 (19). С. 10–15.

23. Діденко О. Г., Яланська С. П. Національно-патріотичне виховання молоді в закладах освіти України: психологічні аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія*. 2024. Т. 35 (74), № 4. С. 102–107.

24. Жаровська О. Патріотичне виховання студентів в освітньо-виховному середовищі педагогічного університету : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Вінниця, 2015. 290 с.

25. Звіт про діяльність Національного університету біоресурсів і природокористування України за 2025 рік. URL: <https://nubip.edu.ua/zvity-ta-rezultaty-diyalnosti> (дата звернення: 25.02.2026).

26. Зеленська Л. Д. Національно-патріотичне і громадянське виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану : системний підхід і дієві практики. *Педагогічна Академія : наукові записки*. 2025. 20 с.

27. Імерсивні технології в освіті: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. / упоряд.: С. Г. Литвинова, Н. В. Сороко. Київ : ЩО НАПН України, 2023. 211 с.

28. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. URL: <http://ispp.org.ua> (дата звернення: 03.03.2026).

29. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні / Харченко С. Я. та ін.; за заг. ред. С. Я. Харченка. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. 320 с.

30. Коваль Т. В. Українські народні традиції та звичаї як засіб національного виховання молодших школярів в умовах НУШ. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2022. Вип. 2(2). С. 546–554

31. Колодій О. Формування патріотизму студентів аграрних вищих навчальних закладів у позааудиторній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Умань, 2016. 20 с.

32. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://surl.li/nqxxvi> (дата звернення: 07.02.2026).

33. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 р. від 06.06.2022. URL: <https://surl.li/ixjvnk> (дата звернення: 07.02.2026).

34. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до наказу МОН України від 16.06.2015 № 641. *Інформаційний збірник та коментарі МОН України*. 2015. № 8. С. 87–95.

35. Курліщук І. Педагогічні умови національно-патріотичного виховання студентства засобом віртуального освітнього середовища ЗВО. *Грааль науки*. 2021. № 2–3. С. 449–453.

36. Літвінчук І. С. Дезінформація і соціальних мережах : алгоритм протидії. Теорія та історія соціальних комунікацій. URL: <https://surl.li/wduirv> (дата звернення: 22.03.2026).

37. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. *Соціалізація особистості : зб. наук. пр. НПУ ім. М. Драгоманова*. Київ: Логос, 2000. Вип. 2. С. 153–161.

38. Матяш М. Українське волонтерство – явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. URL: <https://surli.cc/qecieh> (дата звернення: 22.03.2026).

39. Михальченко М. І. Україна як нова історична реальність : запасний гравець Європи. Київ: Відродження, 2004. 488 с.
40. Модернізація освіти в цифровому вимірі : монографія / за наук. ред. Н. Морзе, О. Буйницької. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 300 с.
41. Мокан В. Військово-патріотичне виховання: курс на відродження. URL: <https://lnk.ua/qr/ISRFPe5mg> (дата звернення: 20.03.2026).
42. Наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання...». URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).
43. Нагорна Л. Поняття «національна ідентичність» та «національна ідея» в українському термінологічному просторі. *Політичний менеджмент*. 2003. № 2. 77 с.
44. Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. С. 2–4.
45. Національно-патріотичне виховання молоді. URL: <https://dobrotvir.school.org.ua> (дата звернення: 31.01.2026).
46. Оржель О. Інновації у вищій освіті : навчання через служіння. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. № 1 (70). URL: <https://surl.lt/mvytus> (дата звернення: 11.02.2026).
47. Патріотизм, солідарність і справедливість в оподаткуванні : монографія / Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022. 188 с.
48. Пацалюк Л. Волонтерська діяльність як засіб формування національної свідомості студентської молоді. *Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи : історичні та психологічні наслідки : матеріали IV Міжнар. наук. конф. (м. Тернопіль, 2023)*. С. 29–32.
49. Пащенко Т. Інформаційні технології як засіб національно-патріотичного виховання молоді. URL: <https://surl.li/gfxcao> (дата звернення: 22.02.2026).

50. Петришин Л. Й., Чайковська Г. Б. Особливості самореалізації студентської молоді засобами віртуальної волонтерської діяльності. Eurasian scientific congress : abstracts of the 1st International scientific and practical conference (Barcelona, 2020). Barcelona, 2020. Р. 422–427.

51. Петрів А. Б. Формування патріотичних ідеалів студентів аграрних закладів фахової передвищої освіти : дис. ... д-ра філософії : 011. Київ, 2024. 247 с.

52. Піонтковська Д. В. Психологічні особливості розвитку національної ідентичності студентської молоді : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Кам'янець-Подільський, 2017. 195 с.

53. Поліщук Н. Волонтерська діяльність як ресурс формування здоров'язберезувальної компетентності студентської молоді. *Наука. Освіта. Молодь*. 2023. С. 280–282.

54. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 № 527-р «Про схвалення національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

55. Потапчук Т. В., Пукас І. Л., Макарук О. Л. Патріотичне виховання студентів закладів вищої освіти у контексті наукових досліджень. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. 2024. № 213. С. 286–291.

56. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

57. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.03.2026).

58. Про деякі питання національно-патріотичного виховання : Лист МОН від 10.06.2022 № 1/6267-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

59. Про методичні рекомендації щодо організації виховного процесу : Лист МОН від 19.11.2024 № 1/21639-24. URL: <https://osvita.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

60. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.

61. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

62. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності : Закон України від 13.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

63. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27 трав. 2021 р. № 1414-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 28. Ст. 233.

64. Про стратегію національно-патріотичного виховання : Указ Президента України від 04.09.2024 № 608/2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

65. Розлущка Г. М. Формування національної свідомості українців у процесі державотворення. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка, соціальна робота*. Вип. 16–17. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua> (дата звернення: 28.02.2026).

66. Русова С. Ф. Вибрані педагогічні твори : у 2 кн. / за ред. Е. І. Коваленко. Київ : Либідь, 2017. Кн. 1. 272 с.

67. Семенова А. В. Словник-довідник з професійної педагогіки. Одеса : Пальміра, 2006. 272 с.

68. Сопівник Р. В. Реалізація програми виховання студента «Фахівець, громадянин, патріот» в НУБіП України. *Науковий вісник НУБіП України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*. 2016. Вип. 253. С. 255–263.

69. Тищенко О. І. Психолого-педагогічні умови патріотичного виховання студентів. *Юридична психологія*. 2020. № 1 (26). с.22-30. URL: [file:///C:/Users/USER/Downloads/20\(1\).pdf](file:///C:/Users/USER/Downloads/20(1).pdf) (дата звернення: 10.03.2026)

70. Ткаченко У. Актуальні проблеми національно-патріотичного виховання в закладах вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2021. № 4 (171). С. 177–182.

71. Томашук Я. Патріотизм : внутрішнє почуття кожного чи новий модний тренд. URL: <https://surl.lu/tchhg> (дата звернення: 23.03.2026).

72. Указ Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» від 18.05.2019 № 286/2019. URL: <https://www.president.gov.ua> (дата звернення: 07.02.2026).

73. *Україна патріотична* : наук.-попул. журнал. Серпень 2017 р. URL: <https://lib.knukim.edu.ua> (дата звернення: 01.03.2026).

74. *Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова* : офіційний сайт. URL: <https://razumkov.org.ua> (дата звернення: 27.02.2026).

75. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія / за заг. ред. К. Журби, О. Рейпольської. Київ: Компрінт, 2024. 232 с.

76. Утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану : стратегічні орієнтири та інноваційні практики : зб. наук. праць / за ред. К. О. Журби, Л. В. Канішевської. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 394 с.

77. Формування національної ідентичності, громадянської свідомості та психологічної стійкості здобувачів освіти... URL: <https://surl.li/hdvfoz> (дата звернення: 12.02.2026).

78. Формування ціннісних орієнтацій у дітей та учнівської молоді : методичні рекомендації / упоряд. Н. М. Сукачова. Суми : СОІППО, 2017. 40 с.

79. Цифрові інновації та соціальні трансформації в освіті та професійному середовищі : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (28 листоп. 2024 р.) / упоряд. І. В. Бацуровська, Г. С. Кашина. Київ: АПСВТ, 2024. 107 с.

80. Чорна К. І. Виховання громадянина, патріота, гуманіста: навч.-метод. посібник. Київ, 2014. 96 с.

81. Шкільна І. М. Діагностика рівнів сформованості національно-культурної ідентичності у старших підлітків. URL: <https://surl.li/ixkujf> (дата звернення: 27.03.2026).

82. Щодо цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти України: нові можливості та перспективи. URL: <https://surl.li/vggqjw> (дата звернення: 14.03.2026).

83. Changes in the value and division of unpaid volunteering in the UK: 2000 to 2015. URL: <https://www.ons.gov.uk> (дата звернення: 27.03.2026).

84. Commission working document. Consultation on the future “EU 2020” Strategy. URL: <http://eur-lex.europa.eu> (дата звернення: 23.03.2025).

85. European Proceedings: Recent Trends in School Organization and Management. URL: <https://surli.cc/giuuhg> (дата звернення: 23.03.2026).

86. MDPI: Education Journal. URL: <https://www.mdpi.com/2227-7102/14/3/247> (дата звернення: 23.03.2025).

87. UNESCO. Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives. 2015. URL: <https://unesdoc.unesco.org> (дата звернення: 23.03.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗАТВЕРДЖУЮ

заступник декана

гуманітарно-педагогічного факультету

Буцик І.М.

«01» квітня 2026 р.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ результатів магістерської роботи Беліменко Оксани Олександрівни

Ми, що нижче підписалися, представники кафедри педагогіки в особі заступник декана гуманітарно-педагогічного факультету Буцика Ігоря Михайловича з одного боку та магістранта Беліменко Оксани Олександрівни, з іншого боку, склали цей акт про те, що результати магістерського дослідження на тему: ««Теоретичні і методичні засади національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану»» використані в діяльності кафедри.

Програмний продукт – патріотичний чат-бот «На Варті», розроблений на базі месенджера Telegram. Результати дослідження та розроблений чат-бот прийняті до використання у виховній роботі з молоддю та інформуванні студентів кафедри. Зокрема, функціонал бота дозволяє:

- підвищити рівень національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану;
- автоматизувати процес доступу до матеріалів з патріотичного виховання.

Використання розробленого чат-бота сприяє популяризації патріотичних цінностей серед здобувачів освіти, спрощує комунікацію та демонструє практичне застосування сучасних ІТ-технологій в гуманітарній сфері

Заступник декана гуманітарно-педагогічного факультету _____ Буцик І.М.

Магістрант _____ Беліменко О.О.

«АНКЕТА для опитування здобувачів вищої освіти» щодо дослідження стану національно-патріотичного виховання в сучасному освітньому середовищі ЗВО в умовах воєнного стану

Шановний студенте! Просимо Вас взяти участь у дослідженні, результати якого допоможуть вдосконалити виховну роботу в університеті.

Анкетування анонімне.

1. Вкажіть Ваш освітній ступінь, курс навчання та факультет:

2. Ваша стать:

- Чоловіча.
- Жіноча.

3. Чи є Ви членом органів студентського самоврядування або громадських організацій?

- Так.
- Ні.

4. Що для Вас є першочерговим у понятті "патріотизм" сьогодні?

- Готовність до захисту країни.
- Знання історії.
- Волонтерство.
- Оборонна свідомість.
- Професійна чесність.
- Дотримання законів.
- Любов до Батьківщини.

5. Які заходи з національно-патріотичного виховання, на Вашу думку, потребують посилення для більш ефективної інтеграції студентів у волонтерську та громадську діяльність університету?

- Запровадження університетської платформи (мобільного додатка) для координації волонтерських запитів.
- Спільні проекти з військовими частинами, якими опікується НУБіП (зустрічі, виїзні акції).
- Тренінги з грантового менеджменту для реалізації власних патріотичних та соціальних ініціатив.
- Створення дискусійних клубів із залученням лідерів думок, ветеранів та волонтерів.

6. Який цифровий канал комунікації є для Вас пріоритетним для отримання інформації про патріотичні заходи в Університеті?

- Офіційний Telegram-канал/бот НУБіП.
- Сторінки в Instagram чи TikTok.
- Електронна навчальна платформа (E-learn).
- Інформаційні стенди/оголошення в корпусах.

7. Чи берете Ви участь у волонтерській діяльності на базі університету? (Оберіть напрями, у яких задіяні)

- Допомога ЗСУ (плетіння сіток, збір коштів, логістика).
- Екологічні акції та ініціативи.
- Донорство крові.
- Підтримка внутрішньо переміщених осіб (ВПО).
- Не беру участі, але планую.
- Не беру участі.

8. Як Ви ставитеся до впровадження інноваційних технологій у виховний процес?

Цілком негативно. Вважаю, що виховання має базуватися виключно на традиційних методах і живому спілкуванні.

1
2
3
4
5

Цілком позитивно. Це необхідна умова для залучення сучасної молоді та підвищення ефективності виховання.

3. Оцініть доцільність інтеграції VR-технологій у систему національно-патріотичного виховання ЗВО

Мало доцільно, традиційні методи ефективніші.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Надзвичайно доцільно, це вимога часу та діджиталізації.

4. Як Ви оцінюєте потенціал використання VR-технологій (віртуальної реальності) для вивчення історії та культури України в університеті?

- Дуже позитивно (це підвищить інтерес до предмету).
- Позитивно (як цікаве доповнення до лекції).
- Нейтрально.
- Не вважаю це доцільним.

5. Які заходи національно-патріотичного спрямування в НУБіП України ви вважаєте найбільш ефективними? (Виберіть до 3-х варіантів)

- Зустрічі з ветеранами та захисниками України.
- Благодійні ярмарки та збори для ЗСУ.
- Національно-мистецькі заходи (фестивалі, виставки).
- Наукові конференції та круглі столи на історичну тематику.
- Військово-спортивні змагання.
- Вшанування пам'яті загиблих героїв-студентів та викладачів.

6. Які інноваційні форми військово-патріотичного виховання Ви вважаєте за доцільне додатково впровадити в освітнє середовище НУБіП України?

«АНКЕТА для опитування здобувачів вищої освіти»

яким має бути ідеальний патріотичний чат-бот університету?

Шановний студент! Просимо Вас взяти участь у дослідженні. Це спеціалізоване опитування, орієнтоване на розробку чат-бота, результати якого допоможуть, удосконалити національно-патріотичне виховання в університеті.

Анкетування анонімне.

1. Які контентні модулі Ви вважаєте найбільш корисними в такому чат-боті?

- «ДІЯ» (волонтерський хаб - швидкий пошук запитів на допомогу ЗСУ, донорство, інтерактивна карта волонтерських ініціатив університету, збір коштів на ЗСУ).
- «Стійкість» (короткі інструкції з домедичної допомоги, мінна безпека, мапа укриттів університету).
- «Інфо-Варта» (можливість перевірити новину на фейки та ІПСО).
- «Національний Код» (цікаві факти про історію України, мовні поради, культура у форматі "сториз").
- «Ідентичність» (щоденні короткі факти про Героїв сучасності).
- Календар подій (патріотичні заходи, зустрічі з ветеранами, кінопокази).

2. Який формат подачі інформації для Вас найбільш зручний?

- Текстові повідомлення (короткі тези).
- Короткі відео (до 1 хв).
- Інтерактивні тести та квізи.
- Інфографіка та картки.

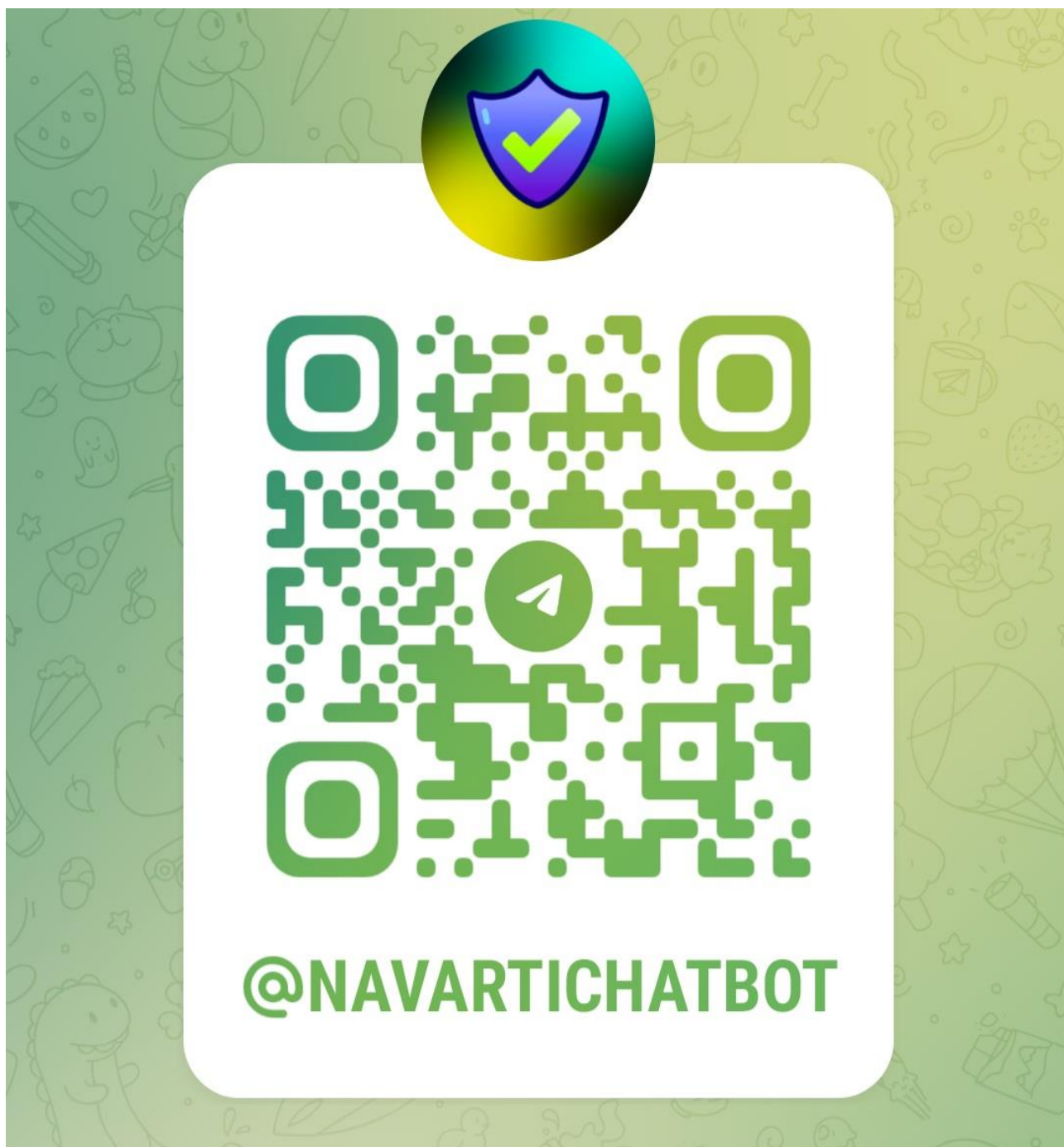
3. Чи важлива для Вас персоналізація сповіщень?

- Так, я хочу обирати теми (наприклад, тільки волонтерство або тільки історія).
- Ні, я хочу бачити загальну стрічку новин університету.
- Тільки критично важливі сповіщення (безпека, термінові збори).

4. Які додаткові "технологічні" функції Ви б додали?

- Можливість ставити питання та отримувати відповідь від адміністратора/викладача.
- Анонімні опитування щодо проблем студентського життя.

- Кнопка "Швидка допомога" (контакти психолога або служби безпеки ВНЗ).
- 5. Що змусить Вас заходити в чат-бот частіше?**
- Накопичення балів за активність (які можна обміняти на мерч університету або додаткові бали до рейтингу).
 - Рейтинг серед студентів/факультетів ("Найнаціональніший факультет").
 - Отримання унікальних цифрових стікерів або досягнень.
- 6. Який стиль спілкування чат-бота буде для Вас найбільш прийнятним?**
- Офіційно-діловий (строгі інструкції та новини).
 - Дружній та неформальний (використання емодзі, сучасного сленгу, підбадьорення).
 - Мінімалістичний (лише факти без зайвих слів).
- 7. Як часто Ви готові отримувати пуш-повідомлення від патріотичного чат-бота?**
- Щодня (короткий дайджест).
 - 2-3 рази на тиждень.
 - Тільки у випадку термінових або надзвичайно важливих подій.
- 8. Яка інтерактивна функція була б для Вас найцікавішою?**
- Квіз-дуелі: можливість змагатися зі знань історії чи культури з іншими студентами.
 - Чат-рулетка: можливість анонімно обговорити патріотичну тему або ініціативу з випадковим студентом вашого ВНЗ.
 - Скринька ідей: можливість прямо через бота надіслати пропозицію адміністрації університету щодо покращення освітнього чи виховного процесу.
- 9. Наскільки для Вас важливою є анонімність вашої активності в чат-боті?**
- Дуже важливо (хочу бути впевненим, що мої відповіді в тестах чи опитуваннях ніхто не побачить персонально).
 - Не важливо (готовий до відкритого рейтингу).
 - Важливо лише в питаннях волонтерства та фінансової допомоги.
- 10. Чи готові Ви ділитися власним контентом через чат-бот? (фото з волонтерських акцій, власні думки, історичні довідки вашого краю)?**
- Так, і хочу бачити свій контент у загальній стрічці.
 - Тільки якщо це буде анонімно.
 - Ні, я віддаю перевагу лише споживанню інформації.

Чат-бот «На Варті»

бот

Написати

Вимкнути

Поділитися

Зупинити

@NaVartiChatBot

Ім'я користувача

Додати до групи або каналу

Цей бот може керувати групами або каналами.

